

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No.31723.

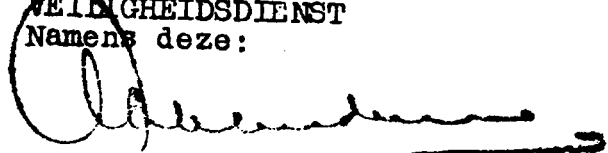
Bijlage: 1.

Onderwerp: Overzicht No.2.

's-Gravenhage, 24 Maart 1948.
Javastraat 68.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van
Overzicht No.2 van mijn Dienst, afgesloten per 10 Maart 1948.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G.Crabbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

Overzicht No.2.

1948.

I N H O U D.

I.	De Anti-Marshall Actie der C.P.N.	blz. 1.
II.	Volksbeweging voor Nationale Welvaart	blz. 3.
III.	C.P.N.-actie op het Platteland	blz. 7.
IV.	Openbare Propagandavergaderingen der C.P.N.	blz. 9.
V.	Vakbeweging	blz. 12.
VI.	De Eenheids Vak Centrale (E.V.C.)	blz. 15.
VII.	Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (A.N.J.V.)	blz. 18.
VIII.	Nederlandse Vrouwen Beweging (N.V.B.)	blz. 20.
IX.	Landelijke Vereniging Nederland-U.S.S.R.	blz. 22.
X.	Vertoning van Russische films	blz. 22.
XI.	Communistenbond "Spartacus"	blz. 23.
XII.	Socialistische Werkgemeenschap der Europese Federa- listen	blz. 24.
XIII.	Nederlandse Volks Unie	blz. 25.
XIV.	Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid	blz. 26.
XV.	Studentenmanifestaties	blz. 27.
XVI.	Indonesië	blz. 27.
XVII.	Overzicht der stakingen in Februari 1948	blz. 31.

I. DE ANTI-MARSHALL ACTIE DER C.P.N.

Het middel der demagogie wordt door de C.P.N. en haar volgelingen in de rode mantelorganisaties (E.V.C. en andere) gebruikt om krachtig te blijven ageren tegen het Marshall-plan. Wanneer uit een of ander bedrijf arbeiders moeten worden ontslagen, dan is dit, volgens de communistische woordvoerders, zonder meer het gevolg van Amerikaanse imperialistische handelingen, ook al hebben de ontslagen een geheel andere achtergrond.

Zulks is gebleken bij een ontslagkwestie in enkele Haagse bedrijven. Met verwijzing naar het dienaangaande in Overzicht No.1-1948 blz. 3 vermelde, liggen de feiten anders dan de redactie van "De Waarheid" wilde suggereren, toen zij repte van dreigend massa-ontslag bij Waldorp, Den Haag, als "gevolg van Marshall-politiek". In dit artikel was vermeld, dat 55 arbeiders reeds op de ontslaglijst stonden en dat, naar verluidt, nog spoedig 70 andere arbeiders zouden worden ontslagen.

Blijkens een ingesteld onderzoek zijn er inderdaad bij de N.V.Waldorp Instrumentenfabriek, ongeveer zeventig arbeiders ontslagen. Dit ontslag heeft niets uitstaande met het Marshall-plan.

Omtrent de oorzaak werd het volgende bekend: De N.V.Waldorp heeft de laatste tijd te kampen gehad met financiële moeilijkheden. De geleide economie (planning) zou hieraan niet vreemd zijn. De fabriek werd om deze redenen verkocht en ging op 11 November 1947 over in andere handen. De nieuwe leiding paste, teneinde het bedrijf weer gezond te maken, personeelsrationalisatie toe. Als gevolg van deze maatregelen werd een aantal ongeschoolde arbeiders ontslagen.

Zoals reeds gemeld, heeft de C.P.N. een en ander aangegrepen als propaganda-stunt en werden de arbeiders van de N.V. Waldorp en de Z.H.B. opgeroepen op 9-2-1948 in Den Haag samen te komen. Dat op deze vergadering ook enige arbeiders van de Zuid-Hollandse Bierbrouwerij aanwezig waren, vindt zijn verklaring in het feit, dat onlangs ook bij de Z.H.B. een 20-tal losse arbeiders werd ontslagen. Ook dit was volgens de C.P.N. te wijten aan de voorgenomen doorvoering van het Marshall-plan.

Blijkens ingesteld onderzoek moeten de ontslagen bij de Z.H.B. worden toegeschreven aan het terugloopen van de binnenlandse bierconsumptie en het uitvallen van enige exportorders in verband met deviezenmoeilijkheden.

Inmiddels verscheen in "De Waarheid" van 19-2-1948, Haagse editie, een bericht dat de N.V.Rudolf Blick in Den Haag bij het Gewestelijk Arbeidsbureau aldaar ontslagvergunning had aangevraagd voor een groot aantal werknemers. Vijftig arbeiders zouden daarbij, volgens het blad, betrokken zijn. "Bij de firma vervaardigt men onderdelen voor stofzuigers en de fabriek werkte o.m. voor de N.V.Waldorp instrumentenfabriek". Verder wordt in dit bericht gereleveerd, dat bij de N.V.Waldorp onlangs 93 personeelsleden ontslagen waren wegens "grondstoffenschaarste". Zowel bij de N.V.Waldorp als bij de N.V.Rudolf Blick verwachtte men, blijkens "De Waarheid", nog verdere inkrimping van het personeel.

De directeur van de N.V.Rudolf Blick heeft de inhoud van bedoeld courantenbericht onjuist genoemd. Deze N.V.werkt, noch heeft gewerkt voor de N.V.Waldorp. Wat het ontslag van arbeiders betreft, de directeur heeft aan het Gewestelijk Arbeidsbureau inderdaad aangevraagd een vijftigtal ongeschoolde arbeiders te mogen ontslaan, die hij destijds in dienst had genomen, doch die niet voor hun taak berekend bleken te zijn. Een verdere inkrimping van personeel lag vooralsnog niet in de bedoeling.

De directie had zich ter rectificatie van bedoeld bericht in verbinding gesteld met "De Waarheid".

Indien de Regering op haar standpunt blijft staan, dat stofzuigers luxe- en geen verbruiksartikelen zijn, dan zou het, aldus de directeur, niet zijn uitgesloten, dat binnen afzienbare tijd wel tot inkrimping van personeel zou moeten worden overgegaan.

De hier gegeven voorbeelden demonstreren, dat men er in communistische kringen op uit is economische moeilijkheden en eventuele tegenslagen zoveel doenlijk te gebruiken als agitatie-materiaal tegen de Marshall-hulpverlening. Daarbij worden dan, zo nodig, onjuistheden of halve waarheden gedebiteerd. In het bericht over de ontslag-aanvraag door de N.V. Rudolf Blik is de agitatie verfijnder dan gebruikelijk was gevoerd, door slechts zijdelings te zinspelen op de z.g. verderfelijke gevolgen, welke het Marshall-plan voor de arbeiders zou hebben. Uit het tot heden beschikbare materiaal komt reeds naar voren, dat de campagne weloverwogen is en zich ten doel stelt om de doorgaans niet critische courantenlezer, in het anti-Marshallgareel te leiden. Aangezien deze voorlichting stoffelijke belangen van ontslagen of met ontslag bedreigde arbeiders raakt, mag deze wijze van ageren niet worden onderschat. Niet de al dan niet gerechtvaardigde motivering van ontslagen, doch de ontslagen zelf zullen immers onder de werknemers een wrevelige of verbitterde stemming verwekken, welke hen meer ontvankelijk maakt voor een beïnvloeding, zoals de communistische leiding ze beoogt. De strijdwijze der communisten zoekt ook nu weer haar kracht in een onophoudelijke stemmingmakerij. Vandaar, dat de bedrijven en werkplaatsen bij voorkeur worden gekozen als operatieterrein. De vorming van (communistische) bedrijfskernen in de fabrieken wordt gezien als een bij uitstek bruikbaar strijdmiddel om de massa der werknemers van nabij te observeren en ideologisch te beïnvloeden.

Ofschoon de door het C.P.N.-partijbestuur gepropageerde "welvaartcomité's" tot heden nog slechts zeer bescheiden zijn verzezen, zitten de communisten ook te dezer zake niet stil. In tegenstelling met de zuiver communistische bedrijfskernen zoeken zij hier hun heil in zekere politieke "neutraliteit". Het valt evenwel te betwijfelen of het de C.P.N. zal gelukken dit cachet te handhaven. Het optreden van de Tsjecho-Slowaakse Comité's van Actie, die in de afgelopen maand in Tsjecho-Slowakije een onbloedige omwenteling ten koste van de democratie bewerkstelligden, zou velen de ogen voor dit gevaar moeten hebben geopend.

Naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije acht het Partijbestuur van de Partij van de Arbeid de tijd gekomen om er bij alle partijgenoten op aan te dringen zich van elke vorm van verdere samenwerking met communisten in vrije organisaties en comité's in het politieke, sociale en culturele leven te onthouden.

Naar de mening van het Partijbestuur spreekt het vanzelf, dat geen lid van de Partij van de Arbeid zich voor medewerking aan de zogenaamde Welvaartcomité's der C.P.N. beschikbaar stelt.

Het bestuur van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.) nam een dienovereenkomstige beslissing, waar het de bij het N.V.V. aangesloten vertegenwoordigers verbood mede te werken aan de tot standkoming van deze "stengun-comité's".

II. VOLKSBEWEGING VOOR NATIONALE WELVAART.

De C.P.N. zet niettegenstaande de toenemende tegenstand haar pogingen voort om niet-communisten aan te trekken zitting te nemen in de door haar gepropageerde "comité's voor nationale welvaart en onafhankelijkheid". Blijkens een aantal berichten is het haar, met behulp van camouflagetactiek, in enkele plaatsen gelukt ook niet-communisten voor haar propagandawagen te spannen. De communisten in Nederland beweren, evenals hun buitenlandse kameraden, dat alleen een nationale (en daarboven internationale) bundeling van krachten het onheil kan afwenden, dat het "Marshall-imperialisme" in Europa heet te gaan stichten.

In de vergaderingen van de C.P.N. en haar mantelorganisaties geraken de sprekers, ondanks menigvuldige herhalingen, daarover nog niet uitgepraat. Ook de meer talentvolle propagandisten van de C.P.N. en de communistische vakbeweging voeren echter geen nieuwe argumenten aan. Het wordt eentonig als de tam-tam.

Inmiddels is begin Maart 1948 door het Documentatie-Archief der C.P.N. een "Program van Actie voor de Volksbeweging voor Nationale Welvaart" verspreid in verkorte vorm, ter ondersteuning van de desbetreffende actie. Als een onderdeel van de documentatie van "Feiten en Cijfers" zijn deze gegevens, naar het zich laat aanzien, vooral bedoeld om de a.s. verkiezingscampagne der communisten te ondersteunen.

Het "Program" geeft een saamvatting van de voornaamste wensen der C.P.N. en haar aanhangers, weshalve er hier een en ander aan is ontleend:

- I. Voor arbeiders, kantoorbedienden, ambtenaren en zelfstandigen.
 1. 15% verhoging van lonen en salarissen; productieverhoging; duurtetoeslag.
 2. Minimum garantieloon van f.50.- per week voor gehuwden.
 3. Gelijkstelling lonen landarbeiders met industriearbeiders.
 4. Ingrijpende verlaging der prijzen voor noodzakelijke levensbehoeften.
 5. Afschaffing van navordering belasting inkomsten gehuwde vrouw.
 6. Extra verstrekking van levensmiddelen aan arbeiders.
 7. Uitvoering van een groot woningbouw program; betere distributie woonruimte.
 8. Verbetering pensioenregelingen, invaliditeitsrente, oudcromsvoorziening.
 9. Gelijkstelling lonen D.U.W.-arbeiders met laagste loonklasse bouwarbeiders.
 10. Afschaffing van de terugbetaling op het consumentencrediet.
 11. Oorlogsschadebetaling voor hen, die niet in de vermogensbelasting zijn aangeslagen.
 12. Opneming van kleine zelfstandigen in de sociale wetgeving.
 13. Medezeggenschap bij de vaststelling der productie.
- II. Voor de Landbouwers.
 1. Een toereikende compensatietoeslag en overbruggingssteun.
 2. Garantieprijs voor de kostprijs van het product.
 3. Verhoging van de richtprijs van op zandgrond verbouwde rogge.
 4. Vaststelling van de leveringsprijs van melk op 18 cent per liter.
 5. Verlaging van de pacht prijzen.

6. Vrijheid voor kleine boeren tot het houden van varkens; ruime toewijzing veevoer.
7. Uitschakeling van de grossiers, exporteurs en vervanging door coöperaties.
8. Afschaffing van de C.C.D. en uitoefening der contrôle door de landbouworganisaties.

III. Voor de Middenstand.

1. Terugbrenging der omzetbelasting op 2%.
2. Credietverlening op ruime schaal tegen lage rente aan kleine bedrijven.
3. Afschaffing van vakgroepen, bevordering vrije middenstandsorganisaties.
4. Democratisering van de Rijksbureaux door uitschakeling van grote concerns.

IV. Verdediging van de Nederlandse industrie en landbouw.

(Het plan Marshall is een catastrofe voor de scheepsbouw en een strop voor de industrie en de landbouw. Ook burgerlijke kringen gaan dit beseffen. Belangrijke ondernemingen gaan over in handen van Amerikanen. De Ned. vliegtuigindustrie dreigt in het gedrang te komen).

V. Verdediging van de gulden.

1. Tot een minimum terugbrengen van de militaire uitgaven.
2. Hoge heffingen op de grote vermogens.
3. Hoge belasting op export- en importwinsten. (De loon- en prijspolitiek der regering stimuleert hoge importwinsten. Minister v.d.Brink wenst hierin geen verandering te brengen).
4. Terugbrenging dividendstop op 6%; herstel belastingen op grote ondernemingen.
5. Opvoering successiebelasting en belasting op arbeidsloos inkomen.
6. Verbeurdverklaring van het bezit der collaborateurs en economische misdadigers.
7. Volledige verkoop van dollareffecten tegen uitkering in geblokkeerde guldens.
8. Contrôle op deviezentransacties van de internationale maatschappijen.
9. Annulering van alle invoer van militaire aard.
10. Rantsoenering van benzine.
11. Streng bestrijding van de zwarte handel, smokkel en corruptie.

VI. Vrede in Indonesie.

1. Terugtrekking van de troepen uit Indonesië.
2. Vorming van een Ned.-Indonesische Unie op grondslag van gelijkwaardigheid.

VII. Herstel van Handel en Verkeer met Duitsland.

1. Spoedige demilitarisering en democrativering van West-Duitsland.
2. Afsluiting van een vredesverdrag met Duitsland op grondslag van de democratische eenheidsstaat.
3. Opheffing van belemmeringen voor normale handel tussen Nederland en Duitsland.

VIII. Voor samenwerking tussen Oost en West.

1. Geen buitenlandse inmenging in onze binnenlandse aangelegenheden.
2. Op grondslag van zelfstandigheid en gelijkwaardigheid van alle volken.

IX. Voor een Nationaal Welvaartsplan.

1. Nationalisatie en uitbreiding van de scheepvaart, de scheepsbouwindustrie enz.
2. Nationalisatie en uitbreiding van de chemische industrie.
3. Nationalisatie van de vijf grote bankinstellingen.
4. Bevordering veredelingsproducten, exploitatie nieuwe grond, beheerd door Nationaal Bodemfonds.
5. Vorming van een Nationaal Investeringsfonds.
6. Staatshandelsmonopolie voor stapelproducten zoals granen, benzine, enz.
7. Staatscontrole op de B.P.M., Unilever, Philips, A.K.U. en andere concerns.

X. Voor een Democratische Regering.

(Vorming van een democratische regering, waarin de belangen van de arbeiders, de kleine boeren, middenstanders en het werkende intellect de doorslag geven en die bereid is bovenstaand program uit te voeren.)

De opstellers van dit typische verkiezingsmanifest hebben zich kennelijk geen zorgen gemaakt over het praktisch nut van dit program van actie voor de in uitzicht gestelde "volksbeweging voor nationale welvaart". Met dat al blijft de werkwijze der te vormen "Welvaartscomité's" nog in de lucht hangen.

De vraag rijst of het voorhands aan de communistische initiatiefnemers zelf wel scherp voor de geest staat, wat ze precies met deze welvaartscomité's als fungerende lichamen beogen.

Tot nu toe werken de vage toelichtingen, verstrekt door communistische leidinggevende instanties, niet verhelderend. Het valt nog geenszins te beoordelen of deze vaagheid opzettelijk wordt nagestreefd in afwachting van de ontwikkeling der verdere politiek-economische verhoudingen. Of - en in hoeverre - de communistische bedrijfskernen te eniger tijd voeling zullen houden met de neutrale welvaartscomité's is eveneens een open vraag.

Blijkens een vraaggesprek met de voorzitter van de C.P.N., Gerben WAGENAAR, (Waarheid - 24-2-48) gaat de C.P.N. accoord met de verkiezingsdatum, welke op 7 Juli 1948 zou zijn vastgesteld. Genoemde partij wenst echter, dat de regering vóór die tijd al haar kaarten op tafel legt en het volk volledig inlicht over de toestand, zodat het met kennis van zaken zijn stem kan uitbrengen. Inmiddels heeft het Dagelijks Bestuur besloten tot het bijeenroepen van het Partijbestuur in een zitting op korte termijn ter behandeling van het plan voor de verkiezingscampagne, welke, naar het zich laat aanzien, in grote lijnen positief zal worden beïnvloed door een zich beijveren voor de "volksdemocratie" en voor het "Nationale Welvaartsplan" der C.P.N. en in negatieve zin door voortgezette actie tegen het Marshall-plan,

overeenkomstig de instructies van Moskou.

Dat men zich in de C.P.N.-gelederen vanzelfsprekend achter de recente staatsgreep in Tsjecho-Slowakije heeft gesteld, is inmiddels gebleken uit talrijke bijvalsbetuigingen van communistische voormannen en uit de beschouwingen in de communistische pers in Nederland.

"Het Vrije Volk" (1-3-1948) vestigde daar mede de aandacht op, bij de vermelding, dat het bestuur van de Partij van de Arbeid zich in zijn vergadering van Zaterdag 28 Februari 1948 rekenschap had gegeven van de ontwikkeling der politieke gebeurtenissen in Oost-Europa, in het bijzonder in de Tsjecho-Slowaakse republiek. Het bestuur van de P.v.d.A. wees op het feit, dat de C.P.N. zich in haar publieke uitingen volkomen solidariseert met het gebeurde in Tsjecho-Slowakije. "Iedere Nederlander kan zich op grond daarvan een oordeel vormen over de waarde van de sympathiebetuigingen van het Nederlandse communisme voor de democratie. Kneveling van de persvrijheid, geestelijke dwang op andersdenkenden, broodroof, massa-ontslagen, arrestaties van politieke tegenstanders, aantasting van vrijheid van onderwijs, opvoeding en godsdienst, verkrachting van de rechtspraak, terrorisering van het openbare leven, dat alles geniet de luidruchtige instemming en toejuichingen van de Nederlandse communisten, overeenkomstig hun taak als vijfde colonne van het communistische regime".

In "De Waarheid" (27-2-1948), Haagse ed., wordt protest aangetekend tegen het feit, dat de Logerveoorlichtingsdienst bij de uitnodiging van een aantal vertegenwoordigers van Nederlandse dagbladen om een reis aan boord van een troepenschip mede te maken en enige tijd in Indonesië te verblijven, de communistische couraant voorbij ging. "De Waarheid" meldt, dat zij als "het enige arbeidersblad" onmiddellijk had geprotesteerd en verlangd, dat haar alsnog passage op de "Volendam" zou worden aangeboden. "We ontvingen", zo meldt "De Waarheid" verder, "van het Ministerie van Oorlog, Logerveoorlichtingsdienst het volgende schrijven (gedateerd 14-2-1948): In antwoord op Uw schrijven van 2 Februari j.l. bericht ik U, dat ik op grond van Legerorder No.351, waarbij Uw blad verboden is voor militairen, geen termen aanwezig acht, Uw alsnog een uitnodiging te zenden". In een telefonisch onderhoud, dat het blad op 26-2-1948 met de Minister van Oorlog zou hebben gevoerd, deelde deze mede, dat hij persoonlijk opdracht gegeven had "De Waarheid" niet uit te nodigen, in verband met haar voorlichting inzake Indonesië.

Volgens "De Waarheid" (11-2-1948) vergaderde het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. op 9 Februari 1948. Besloten werd regelmatig een kort verslag te publiceren van de besprekingen over de politieke toestand, welke in zijn zittingen werden gevoerd. Zulks is inmiddels al enige malen gebeurd. Het is de bedoeling, dat dit kort verslag in de ledenvergaderingen en bestuurszittingen in de gehele partij wordt besproken en dat eventuele schriftelijke opmerkingen daarover aan het partij-secretariaat worden gericht.

Om een verdere terugval van abonne's op "De Waarheid" tegen te gaan, werd, zoals bekend, voor de maanden Februari - Maart 1948, een werfcampagne aangekondigd. De Waarheid-redactie publiceert daarover "Weerberichten", welke beogen de indruk te vestigen, dat deze actie behoorlijke resultaten oplevert. Een groot aantal nieuwe abonne's zou zijn ingeschreven. Enkele steekproeven hebben echter uitgewezen, dat de werfactie in de grotere bevolkingscentra weinig succes boekt. Ook ten plattelande, in de kleinere gemeenten, wordt ijverig met de C.P.N.-krant gecolporteed. De speciale aandacht, gewijd aan plattelands- en middenstandsproblemen, duidt er op, dat men in die regionen hoopt op een goede oogst. De resultaten dienaangaande dienen te worden afgewacht.

III. C.P.N.-ACTIE OP HET PLATTELAND.

In 1946 deed het Agrarisch Bureau van de C.P.N. het blad "De Nieuwe Koers" het licht zien, dat bestemd was om communistische propaganda te voeren, o.a. onder de land- en tuinbouwarbeiders. Dit plattelandsorgaan heeft echter niet aan de verwachtingen voldaan, weshalve het in de afgelopen maand werd vervangen door een nieuw maandblad "Echo van het land". Het is eveneens een uitgave van het Agrarisch Bureau der C.P.N. en staat onder hoofdredactie van Gor BORST.

De uitvoering in groen, zwart en wit maakt een fleurige indruk. De oplaag bedraagt geen 15.000 exemplaren, zoals aanvankelijk verwacht, maar 5000, in een omvang van 4 pagina's. De eerste aflevering, in Februari verschenen en als Maart-nummer aangekondigd, bevat als doelstelling, dat het populair van inhoud is, politiek leiding geeft aan de strijd van de plattelandsbevolking en tevens de vakbelangen van de landelijke bevolking behartigt. De losse nummers worden voor 10 cent per exemplaar beschikbaar gesteld en een jaar-abonnement, franco per post, kost f.1.25. Deze zeer lage prijs zou een aanwijzing kunnen zijn, dat de C.P.N. voor dit onderdeel van haar propaganda, n.l. de campagne ten plattelande, nog wel een extra geldelijk offer over heeft. Het belang van deze actie is trouwens door Moskou al veel eerder ingezien, getuige mede de activiteit van de Franse en Belgische communistische partijen onder de plattelandsbevolking. In bedoelde landen, was aan die activiteit sedert de bevrijding meer aandacht besteed dan in Nederland. Voorafgaande aan het Partijcongres der C.P.N. in December 1947 werd een ontwerp-resolutie voor een Boerenconferentie opgesteld, maar tot nu toe bleef het bij dit initiatief op papier.

De volgende maatregelen zouden, blijkens die ontwerp-resolutie onmiddellijk moeten worden ingevoerd:

- a. Lonende prijzen voor land- en tuinbouw;
- b. Compensatietoeslag en overbruggingssteun voor de kleine bedrijven;
- c. Voorrang van de kleine bedrijven bij de toewijzing van kippen en varkens;
- d. Speciale hulpmaatregelen voor de kleine bedrijven, die door de droogte getroffen zijn. (Hulp bij het aanschaffen van melkvee e.d.);
- e. Het optrekken van de lonen van de landarbeiders tot het peil van de industriearbeiders;

- f. Bij de wederopbouw voorrang voor boerderijen, waarbij de getroffen boeren en tuinders in staat moeten worden gesteld hun bedrijf als voor de oorlog te kunnen uitoefenen;
- g. Structurele veranderingen in overeenstemming met de bijzondere productie-mogelijkheden van ons land en met de veranderde verhoudingen in de export;
- h. Vervanging van de Crisis-Contrôle Dienst voor de landbouw door een contrôle-apparaat van de boerenorganisaties zelf, waarin de kleine en middenboeren, alsmede de tuinders een beslissende stem hebben;
- i. Compensatie-toeslag, als aanvulling van hetgeen op de producten tekort werd ontvangen.
- j. Overbruggingssteun tot de bedrijven rendabel zijn.

De ontwerpers waren van mening, dat in enkele delen van het land een belangrijke verbetering van het C.P.N.-werk ten plattelande kon worden geconstateerd. De Partij was er echter niet in geslaagd in voldoende mate leiding te geven aan de boeren en tuinders in hun strijd tegen de aanvallen van de reactie op hun levenspeil.

De oorzaak van deze tekortkoming moest gezocht worden in een gevaarlijke onderschatting van de betekenis dezer groeperingen als bondgenoten in de algemene strijd voor welvaart, onafhankelijkheid en democratie. Dientengevolge heetten nog steeds grote groepen van de plattelandsbevolking overgeloverd te zijn aan de leiding van reactionaire groeperingen en zou het gevaar bestaan, dat zij het slachtoffer zouden worden van quasi-radicalen, maar in werkelijkheid ultra-reactionaire avonturiers.

In de land- en tuinbouwgebieden moest de partij als haar hoofdtaak het werken in de massaorganisaties beschouwen. Daarbij diende radicaal een einde worden gemaakt aan elke vorm van sectarisme.

Men dient er rekening mede te houden, dat de verschijning van "Echo van het land" een periode inluidt, waarin de C.P.N. zich, mede met het oog op de verkiezingen, ook op het platteland meer dan tevoren zal gaan roeren. De activiteit van C.P.N. en E.V.C. in de veenkoloniale gebieden in het Noorden des lands, waarover in het vorig overzicht werd gerept, wijst ook in die richting. Daarenboven kan nog worden verwezen naar het onder II vermelde hoofdstuk (Voor de landbouwers) van het hiervoren gemenoreerde "Program van Actie voor de Volksbeweging voor Nationale Welvaart".

De geruchten over devaluatie van de Nederlandse gulden (inmiddels van hogerhand gedementeeerd) werden door het Dagelijks Bestuur der C.P.N. aangegrepen als een element om verder te ageren tegen Amerika en tegen het Kabinet-Beel. Dit bleek uit een verslag in "De Waarheid" (26-2-'48 Haagse editie) over de laatste zitting van het Dagelijks Bestuur der C.P.N. Daarin luidt het o.m.:

"De aangekondigde beperking van de dollar-invoer voor grondstoffen bedreigt de arbeiders met werkloosheid, en de boeren en middenstanders met overeenkomstige achteruitgang van hun bedrijfsinkomsten. Zij is een eerste maatregel in de geest van het Marshall-plan. De hoop, die Minister Lieftinck uitsprak, dat een vergroting van de handel met Oost-Europa daar tegen op zou kunnen wegen, zal alleen vervuld worden, wanneer de Nederlandse

handels-politiek grondig wordt gewijzigd. Tot nu toe is de handel met Oost-Europa steeds belemmerd, omdat de Nederlandse regering weigerde de voornaamste uitvoerproducten voor de handel met Oost-Europa ter beschikking te stellen. Van de regering Beel is te dien opzichte geen verandering te verwachten. Het, intussen reeds uitgevoerde, inzetten van de Nederlandse goudvoorraad, is funest voor de positie van de gulden. Deze maatregel, evenals de verkoop van de Amerikaanse effecten, geschiedt op dit ogenblik op bevel van Amerika. Zij vormen de inleiding tot de devaluatie, die door Wallstreet als voorwaarde voor het Marshall-plan wordt geëist.

Het Dagelijks Bestuur verklaart zich tegen het aanspreken van de goudvoorraad en verlangt, dat de vergoeding voor de Amerikaanse effecten in geblokkeerde guldens geschiedt. Ter voorziening in de financiële catastrofe, herhaalt daar tegenover het Dagelijks Bestuur de eisen der C.P.N. met de meeste aandrang: ingrijpende heffing op de grote vermogens; onmiddellijke stopzetting van het koloniale avontuur en terugtrekking van de troepen uit Indonesië".

Men vindt hierin wederom de voornaamste eisen terug van het hoger gemelde "Program van Actie voor een Volksbeweging voor Nationale Welvaart".

IV. OPENBARE PROPAGANDAVERGADERINGEN DER C.P.N.

Sommige propagandisten der C.P.N. aarzelen niet, naar geboden is, in openbare bijeenkomsten zo nodig het element der vreesaanjaging te benutten. Van de woordvoerders, die de intimidatie als propagandamiddel niet versmaden, is Nico A. MOURER stellig niet de minste. Deze leider van het Propagandabureau der C.P.N. sprak in Februari o.m. op enige openbare vergaderingen in het Noorden des lands; zo o.a. tijdens de propagandabijeenkomst d.d. 14-2-1948 door de C.P.N. afd. Oudeschans belegd. Na zijn gehoor met de 10 Geboden van het Marshall-plan in kennis te hebben gesteld, wilde Mourer naar zijn zeggen niet verbloemen, dat er in de geleederen van de Communistische Partij ook wel iets haerpe, waarbij hij vooral scherpe woorden richtte tot de heer Koejemans en tot de heren, die rustig achter de dominé's en de chique heren aanlopen. Die personen moesten en zouden verwijderd worden. Alleen die personen werden geduld, die tussen de arbeiders in stonden.

De communistische invloed in Nederland was zeer groot. Ook was de Kominform, een verlengstuk van de Kominvern, opgericht. Nu hadden ze hun eigen spionnen voor de inlichtingendienst. De invloedssfeer van Rusland in het Oosten, was hemelsbreed slechts 360 Km. van Nieuweschans verwijderd. De communisten waren zo bang niet meer. Een Russische tank kan de afstand afleggen in drie uur. Deze was er, alvorens hier een vliegtuig zou zijn gestart. Rusland had ook zijn atoombommen evenals Amerika. Dank zij verwantschap aan de volgelingen van Madame Curie, bestond er voor Rusland geen atoomgeheim meer.

Ook de inwoners van Nieuwe Pekela, voor zover zij gevolg hadden gegeven aan de uitnodiging van het afdelingsbestuur der C.P.N., kregen van genoemde heer Mourer een anti-Marshall-injectie, waarna hij hen geruststelde over de veilige nabijheid der

Russen. "Rusland", zo sprak hij, "heeft ons de bevrijding gebracht en heeft daarvoor zeven miljoen mensenlevens geofferd. Amerika met zijn massabevolking heeft maar enige duizenden offers meer gebracht dan het kleine Nederland". Met een subtiel gevoel voor aardrijkskundige nuances zeide de C.P.N.-hoofdpropagandist vervolgens nog: "De afstand van Glanerbrug naar de Russische grens is niet zover: 460 Km., en daarover rijden de Russische tanks, de zware T.34, maar vier uur meer. Daartussen staan geen S.S.-legers meer, doch duizenden arbeiders uit het Roergebied, die aan onze zijde staan".

In een openbare vergadering der C.P.N. afd. Wieringen (19-2-'48), sprak te Hippolytushoef het lid der Tweede Kamer Jan HAKEN over "Marshall-plan of Welvaartsplan", waarbij de gekte afkeuringen en aanbevelingen werden geuit. Na de pauze stelde een der aanwezigen (lid van de P.v.d.A.) een aantal vragen. Hierop antwoordde de inleider Jan Haken, dat, hoewel Rusland geweldig tegen het Marshall-plan was, hij inderdaad moest toegeven, dat de Sovjet-Unie ook een steun van elf milliard dollar van Amerika in ontvangst had genomen, doch dat dit niet opwoog tegen de zeven miljoen Russen, die voor de vrijheid van de wereld waren gesneuveld. De communisten in Nederland waren niet na het toetreden van Rusland als bondgenoot in de strijd tegen Duitsland, doch direct van het begin af in 1940 met hun verzet begonnen. De C.P.N. zou, volgens Haken, trouwens ook de enige partij in Nederland zijn geweest, welke verzet heeft gepleegd. Hierop konden de communisten zich beroemen en zij waren er trots op. Wat betreft de aansporing in zeker blad in het begin van de oorlog door de communisten gedaan, (hetgeen spreker niet wilde ontkennen) om geen verzet tegen de Duitsers te plegen met de daarbij gevoegde verklaring, dat de Nederlandse arbeider in vrede met het Duitse volk moest leven, kwam het antwoord van het Tweede Kamerlid der C.P.N. Jan Haken hierop neer: dat de communisten zich zelfs tot op heden niet gedrongen voelden buitenstaanders aan hun neus te hangen well eigenlijk doel zij hiermede hadden gehad.

Hij liet er niettemin onmiddellijk de verklaring op volgen, dat toch een kind wel kon begrijpen, dat het louter camouflage was geweest om hun eigenlijke bedoelingen niet in het oog te laten lopen.

De aan Jan Haken gestelde vragen werden, zoals hierboven aangeduid, door deze inleider op heftige toon beantwoord. Tot goed begrip diene, dat met de communistische publicatie, waarover de vraag was gesteld, waarschijnlijk zal zijn bedoeld het artikel "Vijf historische dagen" in het politieke maandschrift der C.P.N. "Politiek en Cultuur" (afl. Juni 1940), welk blad ook thans nog wordt uitgegeven.

In dat artikel was een heftige aanval gedaan op de "gevluchte Nederlandse regering", die, geenszins zoals zij beweerde neutraal, uit louter imperialistische overwegingen had geconspireerd met de Anglo-Amerikaanse imperialisten. Zeer omstandig werd in dat artikel voorts vastgesteld, dat de enige mogendheid, die waarlijk neutraal bleek, de Sovjet-Unie was geweest. Aan de Nederlanders werd daarna het advies gegeven zich niet solidair te verklaren met deze reactionnaire troep.

Volgens Jan Haken zou deze raadgeving slechts camouflage zijn geweest,

Niemand minder dan p.g. A.J.KOEJEMANS voelde zich gedrongen een wederwoord te doen horen op, zoals hij schrijft, "al de commentaren, die de kranten hebben gewijd aan het 'geval Koejemans' ". Het contra-argument van A.J.K. in "De Waarheid" (7-2-'48) is een artikel van anderhalve kolom, dat vooral slaat op een aan zijn afzetting als hoofdredacteur en C.P.N.-partijbestuurder gewijde bijdrage van B.W.Schaper in "Vrij Nederland".

Gezien het feit, dat Koejemans nog in de afgelopen weken door enige vooraanstaande C.P.N.-functionarissen als "de man, die niet meer op de juiste plaats stond" werd misprezen in openbare C.P.N.-vergaderingen, is het zeker opvallend, dat A.J.K.'s verweer inmiddels is gevolgd door een nieuw en vrij omvangrijk artikel van zijn hand. In "De Waarheid" (6-3-'48) geeft A.J.K. over "De wereld, die wij willen winnen" zijn mening ten beste. A.J.K. toont in beide stukken, dat hij van zins is de partijdiscipline te eerbiedigen en de strakke directieven van het P.B. te volgen.

"Socialisme", zo luidt het in laatst vermelde beschouwing, "betekent vrede, bevrijding van zorg en levensgeluk voor een ieder. Dan krijgen ook de beste krachten der mensheid de kans zich ten volle te ontplooiën ten bate van allen. Maar om het te bereiken moet men de reactie verpletteren en zonder de grootste eenheid en machtsvorming der arbeidersklasse gaat dat niet. Deze eenheid komt alleen tot stand als de ondermijners van samenwerking en eenheid, de Vorrinks zowel als de Van Houven Goedharts, uit de arbeidersbeweging verwijderd zijn. Dit komt niet uit de hemel vallen. Wie een nieuwe wereld wil winnen moet de strijd aandurven - de strijd die de Communisten voeren".

In zijn artikel in "De Waarheid" van 7 Februari j.l. ontzegde Koejemans aan Schaper en zijn vrienden het recht aan de C.P.N. isoleringsdrift te verwijten, "daar zij zelve stelselmatig voor de consequenties van een samenwerking met de C.P.N. op het vele mogelijkheden daartoe biedende terrein der nationale politiek zijn teruggeschrokken". Hertig zijn A.J.K.'s verwijten, geuit aan het adres van de P.v.d.A., "die zich in ons land, gelijk de sociaal-democraten elders in West-Europa, tot voorvechter heeft gemaakt van het Marshall-plan, d.w.z. van het streven der Amerikaanse trusts en financiële klikken, om die delen van de wereld, die nog binnen hun bereik schijnen te liggen, aan zich te onderwerpen".

"Het is nog gemakkelijker - en uiteraard ook erg goedkoop - de C.P.N. voor te stellen als een samenstel van elkaar bekampende 'klikken'. Meningsverschillen plegen, zo zij voorkomen, in de C.P.N. van ernstiger aard te zijn dan een strijd om het bezetten van het gestoelte der ere, zoals in sommige partijen 'van formaat' nogal eens wil voorkomen. Bovendien: het Communisme aanvaardt men (c.q. men werkt er mee samen) om andere redenen dan om de mooie ogen van De Groot of de kale kop van Koejemans".

Het is kennelijk van meer dan incidentele betekenis, dat A.J.K. in staat wordt gesteld om het socialistische eenheidsfront te blijven propageren, ondanks de officiële discriminatie van zijn persoonlijke kwaliteiten door de partijleiding. Koejemans is nog altijd, zoals eerder opgemerkt, een populaire figuur in links-extremistische kringen. Zijn loyaliteit aan de Partij, waarvan hij thans in zijn hoedanigheid van los-medewerker in "De Waarheid" blijk geeft, zal mogelijk de critiek binnenskamers op de recente afzetting kunnen afzwakken en daarenboven weifelaars kunnen stimuleren om bijvoorbeeld in de Welvaartcomité's alsnog samen te werken met de communisten.

Hierop reflecteert wel duidelijk deze zinsnede:
"Maar voor wie het socialisme de enige mogelijkheid is, wie met bezorgdheid het wouden der reactie gadeslaat, voor wie een welvarende en onafhankelijke toekomst van het eigen land geen lege woorden zijn, die kan en moet juist met de C.P.N. zoeken naar de nauwste samenwerking. Er zijn twee belangrijke elementen in de politiek van de C.P.N., die deze samenwerking ook praktisch mogelijk maken. Het jongste congres stelde het organiseren van een volksbeweging tegen het Marshall-plan tot een centrale taak van de partij. Reeds eerder presenteerde de C.P.N. de grondslag voor een Nationaal Wolvaartsplan. Beide kunnen tot zeer "productieve factoron" in onze Nederlandse samenleving worden, wanneer al wat progressief denkt en handelen wil deze toegestoken hand aanvaardt. Niets is in de historie van de afgelopen 30 jaar noodlottiger gebleken dan het anti-communisme".

Aan een weliswaar door het Partijbestuur godiscrimineerde Koejemans is een andere, bescheidener plaats ingeruimd als propagandist voor de Volksbeweging voor Nationale Welvaart. Waar de camouflage begint, zal het P.B., blijkens de eerder genoemde uitslating van Jan Haken, voorshands wel niet onthullen.

V. VAKBEWEGING.

Op internationaal terrein is een tactische verschuiving te melden. Het onder sterke communistische invloed staande Wereld Vak Verbond weigerde aanvankelijk het Marshall-plan in discussie te brengen (zie Overzicht I-1948 blz.4). Nadat echter bleek, dat het Britse Vakverbond (Trade Union Congress), o.m. moreel geruggestond door het Amerikaanse C.I.O., zich ten deze niet in een hoek zou laten dringen, heeft het W.V.V. te elfder ure besloten zijn afwijzing om het Marshall-plan aan de orde te stellen te herroepen. Dit wil geenszins zeggen, dat de communisten plotseling "bekeerd" zijn. Men buigt om een barst in het Wereld Vak Verbond te voorkomen, doch nadrukkelijk heeft het Russische vakverbond, dat bij het W.V.V. is aangesloten, verklaard, dat de eventueel te nemen besluiten geen bindingskracht voor de nationale bonden kunnen hebben.

Het Britse Vakverbond (T.U.C.) had de uitnodigingen voor een speciale conferentie in Londen met de Marshall-landen belegd. Aan dit overleg besloten de communistische C.G.T. in Frankrijk en de E.V.C. in Nederland vooralsnog niet deel te nemen.

"De Waarheid" (23-2-'48, Haagse editie) gaf in een artikel "W.V.V. en Marshall-plan" uiting aan haar spijtigheid over de jongste ontwikkeling van zaken, o.m. in de volgende bewoordingen:

"Dit Marshall-plan wenst het uitvoerend Bureau (van het W.V.V.) in grote meerderheid niet op de agenda te plaatsen. In de laatste zitting van November 1947 is dit duidelijk geblokken. Slechts de C.I.O.-vertegenwoordiger Carey, die reeds op de zitting van de Algemene Raad van het W.V.V. te Praag de Sovjet-Unie herhaaldelijk aanviel, Deakin, voorzitter van het W.V.V. en Kupers, vicevoorzitter van het W.V.V., waren voorstanders om het Marshall-plan op de agenda te plaatsen. Bij een volkomen democratische stemming is dit verworpen. Nadien hebben de reactionaire bestuurders van de Engelse, Belgische, Nederlandse en Amerikaanse Vakverenigingen hun pogingen verdubbeld om de opdracht van Wall-

street door te voeren. Zij hebben buiten het W.V.V. om saamgespannen en gekonkeld om het Marshall-plan aan de orde te stellen. De Engelse T.U.C. heeft nu de vakverenigingen van de Marshall-landen tot een speciale conferentie bijeengeroepen: Wat is nu de achtergrond van dit alles? Het bestaan van het machtige Wereld Vak Verbond, dat ruim 70 miljoen werkers omvat, is een doorn in het oog van de internationale reactie".

De communisten in het Westen wekken, naar het voorbeeld van Moskou, de indruk, dat zij om der wille van de bedreigde eenheid een offer willen brengen. Dat zulks met tegenzin geschiedt, bleek ten overvloede uit de afwijzing der communistische vakbeweging om de partiële Londense conferentie in Maart bij te wonen. De volgelingen van het door Moskou geïnspireerde vakverenigingsbeleid zullen dus eerst in Rome de degen kruisen, als het W.V.V.-congres aldaar het veelomstreden plan in behandeling gaat nemen.

De Belgische stakingen, welke in Februari door hun plotseling toenemende omvang, ook hier speciale aandacht trokken, zijn door het krachtige beleid van de Regering te Brussel snel bedwongen. Door de doelbewuste en effectieve houding van het kabinet-Spaak (inzonderheid van Premier Henri Spaak en zijn collega Achille van Acker, Minister van verkeerswezen en arbeid) voelden ook justitie en politie zich dermate geruggesteund, dat deze instanties met kracht tegen de communistische agitatoren konden optreden. Van Acker schakelde bij de te houden onderhandelingen onmiddellijk de Rijksbemiddelaars uit en voerde zelf rechtstreeks besprekingen met de leiders van de syndicaten (vakbonden). In tegenstelling met vroeger werd door de politie ingegrepen tegen het uitdelen van strooibiljetten en het plakken van stakingsoproepen.

Nog steeds is het conflict, dat in het begin van dit jaar in de bouwbedrijven van de hoofdstad uitbrak, onbeslecht (zie Overzicht No.1, blz.10 e.v.). Het vertoont, onder oogluikende aanmoediging van de E.V.C., neiging zich uit te breiden (Schiphol etc.).

Zoals men zich zal herinneren, gaat het om het al dan niet stiptuitvoeren van de loonbepalingen, vastgesteld in de C.A.O. Daar de E.V.C. bij de afsluiting van deze collectieve arbeidsovereenkomst geen partij was, vindt haar leiding het oirbaar in troebel water te vissen. De arbeiders verzetten zich tegen het nivelleren van de z.g. zwarte (dus te hoge) lonen naar de witte. Het College van Rijksbemiddelaars toont zich onvermurwbaar en oist nauwloftende naleving van de C.A.O., zoals uit het vorige Overzicht kon blijken.

Op 9-3-'48 zijn 200 stakende E.V.C.-bouwvakarbeiders onder leiding van de bestuurder v.d.Linden, Amsterdam-Noord ingetrokken teneinde aldaar werkzame bouwvakarbeiders bij hun actie te betrekken. De arbeiders werkzaam aan bouwobjecten aan een zwavelzuurfabriek en bij een defensiewerk te Schellingwoude gaven aan de oproep gehoor en gingen ook in staking. Onder bouwvakarbeiders, werkzaam bij de Oranje-Nassau-kazerne, ontstond eveneens deining, toen de stakers trachtten hen in de stakingsactie op te nemen, hetgeen tot nu toe mislukt is.

Aangenomen kan worden, dat per 10 Maart ongeveer 1500 à 1600 bouwvakarbeiders bij deze actie zijn betrokken. Dezer dagen gaf Borend Blokzijl aan de E.V.C.-Bouwvakken ondanks gerezen protest, het parool uit niet tot een algomene staking over te gaan. Mogelijk moet dit dienen om naar buiten de indruk te wekken, dat de E.V.C. de staking niet wil, doch ondershands (als in aanhef vermeld) toch probeert om het conflict uit te breiden.

De Unie-bonden hebben 9 Maart geconferoerd met het College van Rijksbemiddelaars. De uitslag is bij het afsluiten van dit Overzicht nog onbekend.

De Landelijke Raad van de E.V.C. heeft in zijn zitting van Zaterdag 14 Februari 1948 besloten een Solidariteitsfonds in het leven te roepen. Door middel van dit fonds zullen voortaan alle steuninzamelingen worden georganiseerd, hetzij in geld dan wel in natura. In 1945, '46 en '47 werd door de E.V.C. een bedrag, dat de twee miljoen gulden verre overschrijdt, aan de stakende arbeiders van alle organisaties uitgedeerd, aldus een toelichtend communiqué.

Op Zaterdag 28 Februari 1948 werd door het Nederlands Verbond van Vakverenigingen een demonstratief congres gehouden, waarbij vertegenwoordigers van ongeveer 3000 afdelingen aanwezig waren. Aan een verslaggever van het dagblad "De Waarheid" werd de toegang tot het congres geweigerd. Gebleken is, dat het N.V.V. blijft koers houden naar een loon- en prijspolitiek op lange termijn. "Wij moeten exportoren en daarom moeten de prijzen en lonen zo laag mogelijk blijven. Maar toch moet er ook ruimte blijven om nieuwe sociale voorzieningen te bereiken. Daarom heeft het N.V.V. de loonstop met correctiemogelijkheden aanvaard", aldus een der sprekers (Vermeulen) in zijn rede over lonen en prijzen. Verlaging van winstmarges werd noodzakelijk geacht. Het slagen van het Marshall-plan werd onmisbare voorwaarde genoemd voor de oplossing van Nederlands financiële en economische moeilijkheden. Het afkondigen van productievoorschriften moet de arbeidsproductiviteit stimuleren.

Tovoren had de N.V.V.-voorzitter E.Kupers de Nederlandse arbeiders gewaarschuwd om niet mee te doen aan stakingen, door de E.V.C. uitgeroepen op instigatie van de C.P.N.

- Het Congres drong er bij de Regering met klem op aan:
- haar actie tot prijsverlaging met nog meer kracht dan tot nu toe voort te zetten, mede door nog verder gaande verlaging van de winstmarges;
 - de binnen de prijzengrenzen voor een bepaalde bedrijfstak onvermijdelijke winsten te beperken door een doeltreffende winstcontrole;
 - overtreders van de prijs- en distributievoorschriften strenger te straffen;
 - de opvoering van de arbeidsproductiviteit te stimuleren o.a. door het afkondigen van productievoorschriften;
 - de productie van standaardgoederen (utility-producten) sterk uit te breiden;
 - textielgoederen, speciaal werkkleding, ruimer beschikbaar te stellen.

"De Waarheid" (1-3-'48) maakt gewag van felle critiek, welke in het N.V.V.-congres zou zijn geuit. Kamphuis (C.B.T.) zeide volgens het blad: "Wat de transportarbeiders dwars zit,

is het feit dat er van de "verdeling der armoede" waar zoveel over gepraat wordt, niets is terechtgekomen. De havenarbeiders hebben geen kleren aan het lijf, geen schoenen aan de voeten en gebrek aan noodzakelijk voedsel. Wij zijn geen communisten in Rotterdam, maar wanneer de toestand zo blijft, dan zullen de transportarbeiders zeker de parolen van de communisten opvolgen".

"Het Vrije Volk" (2-3-'48) geeft een veel gematigder reactie van deze critiek, waarin de passage over het eventueel opvolgen van de parolen der communisten niet voorkomt.

In een E.V.C.-vergadering afd. Almelo (1-3-'48) gaf Bertus van Heul, land. secr. der E.V.C., sprekende over het N.V.V.-congres, zijn misnoegen te kennen over de aanval op de E.V.C. door E.Kupers. "Ondanks het feit dat de E.V.C. en "De Waarheid" geen toegang tot dit congres hadden, zijn wij er toch in geslaagd diverse bijzonderheden van dit congres in handen te krijgen. De heer Kupers heeft op dit congres een waarschuwende stem doen horen t.a.v. de E.V.C. Wij zouden - aldus de heer Kupers - de arbeiders op een verkeerd terrein brengen. Wij zouden de arbeiders aanzetten tot staken en dan geen cent uitkeren, niets is minder waar. Sedert de bevrijding werd door de E.V.C. bij stakingen reeds een bedrag uitgekeerd van 2 miljoen gulden. Ook thans is er weer een solidariteitsfonds gesticht, om indien nodig, weer uitkeringen te kunnen doen aan stakende arbeiders".

Over de 100.000 dollar, welke het N.V.V. het vorige jaar zou hebben ontvangen van het Vakverbond in Amerika, liet Van Heul zich als volgt uit: "Er wordt ook wel eens gezegd, dat wij financiële hulp krijgen uit het Oosten, doch op dit punt laten deze broeders ons aardig in de steek".

VI. DE EENHEIDS VAK CENTRALE (E.V.C.).

In de vergadering van de Rotterdamse gemeenteraad (19-2-1948) stelde de bekende Anton van den BERG, pl. voorzitter van de E.V.C. te Rotterdam, op verzoek van de C.P.N., zijn raadszetel ter beschikking.

Voor hij als raadslid heenging wenste hij een verklaring af te leggen. Hij deelde mede, dat de tegenstellingen tussen zijn politieke opvattingen en die van de C.P.N. de laatste tijd steeds groter waren geworden. Hij had ernstig bezwaar tegen het critiekloos aanvaarden en verkondigen van een in het raam der Russische buitenlandse politiek passende, door Russische regeerders voorgeschreven gedragslijn. Voorts zeide hij ernstige bezwaren te koesteren tegen de communistische moraal en tegen de communistische middelen in de strijd voor de arbeidersklasse.

Aan deze verklaring (in extenso afgedrukt in het weekblad "De Vlam" 5-3-'48) zijn enkele markante passages ontleend:

"Wanneer men terwille van nog zo goed bedoelde zorg voor de mensheid in de toekomst, de individuele mens van heden slechts als willoze sujetten, als blinde werktuigen beschouwt, die bereid moeten zijn om behalve hun lichaam, ook hun geest, hun eer en geweten te offeren, en wanneer het partijbelang dit eist, zijn menselijke eigenwaarde te verminken en vertrappen, dan vrees ik, dat de mensen, waarmee men toch de mensheid van de toekomst wil gaan vormen, zozeer verknoeid zullen zijn, dat de

menselijkheid, één van de grondpijlers van het socialisme, voor die mensheid van de toekomst een vijandig begrip geworden zal zijn en daarmee het socialisme verder verwijderd dan ooit".

"Ik heb, M.d.V., in de afgelopen twee jaar, de leden van de C.P.N. wat beter leren kennen en ik stel er prijs op te verklaren, dat ik in hen heb leren zien, arbeiders, die eerlijk en fanatiek het socialisme willen en bereid zijn daarvoor alles in te zetten. Daarom spijt het mij temeer, dat ik niet langer met hen kan samengaan. Maar soms was ik genoodzaakt iets in te ademen van de sfeer, die daar heerst en ik zeg U, daaraan moet op de duur het beste in de mens ten onder gaan. Hun inzichten omtrent de middelen en methoden in de strijd voor het socialisme, zijn m.i. volkomen fout en ik moest dit eindelijk duidelijk uitspreken".

"Er is natuurlijk niemand, die mij kan dwingen om daarvoor mijn raadszetel af te staan. Temeer niet, omdat ik als onafhankelijk socialist vóór deze Raad gekozen ben, al stond ik dan ook op de C.P.N.-lijst. Ik heb mij echter bereid verklaard om aan het verzoek van de C.P.N.-leiding om mijn zetel ter beschikking te stellen te voldoen, omdat hiermede zoveel te duidelijker naar buiten wordt gedemonstreerd, dat deze periode, die con aauvang nam door het geloof in de mogelijkheid van politieke samenwerking tussen mij en de C.P.N., vandaag definitief wordt afgesloten".

Tengevolge van deze mutatie is in E.V.C.-kringen veel deining ontstaan, omdat ze een uiting is van de vrij krachtige oppositie tegen de communistische leiding in deze centrale. In Rotterdam dreigt - zeker niet voor de eerste maal - scheuring. Vele leden liepen tot dusverre achter Van den Berg aan, die een groot persoonlijk overwicht heeft. De landelijke leiding, met Berend Blokzijl aan het hoofd, is er telkens weer in geslaagd de toestand meester te blijven. De houding van Anton van den Berg, heeft het plaatselijk afdelingsbestuur der E.V.C. Rotterdam doen besluiten het kader bijeen te roepen ter vaststelling van een nadere gedragslijn. Op deze 9 Maart j.l. gehouden kaderbijeenkomst, waar met het plaatselijk afdelingsbestuur mede aanwezig waren de leden van de plaatselijke raad en van de plaatselijke bedrijfsgroepsbesturen der E.V.C., werd met 47 van de 55 stemmen een scherp gestelde motie aangenomen, waarin o.m. "met diepe verontwaardiging kennis genomen (werd), van de binnen de E.V.C. door de C.P.N. gepleegde handelingen". De organisatorische zelfstandigheid der E.V.C. zou in groot gevaar verkeren. Voorts werd vastgesteld, dat het grootste deel der E.V.C.-leiding haar volle medewerking aan deze C.P.N.-tactiek verleent. De kader-vergadering besloot derhalve:

1. Haar volledige goedkeuring te hechten aan de stappen, die door het Plaatselijk Bestuur te Rotterdam tegen b.g. gang van zaken reeds zijn ondernomen;
2. Geen enkele inmenging, hetzij direct of indirect van welke politieke partij ook, in de organen der E.V.C. te Rotterdam te zullen dulden;
3. Geen enkele bestuurswijziging of aanvulling op last van de Landelijke Leiding der E.V.C. te aanvaarden, doch de beslissing over deze zaken uitsluitend in handen van de arbeiders te laten, waarbij er voor gezorgd zal worden, dat pogingen van een van buitenaf door een politieke partij georganiseerde oppositie, welke binnen de E.V.C. door een belangrijk deel der leiding worden ondersteund, evenmin succes zullen hebben

als de poging, welke het vorige jaar de C.P.N. deed, om onze Bedrijfsgroep Bouwvak te veroveren.

De Rotterdamse E.V.C., vertegenwoordigd door haar door de arbeiders zelf gekozen bestuurders, doet tenslotte een beroep op alle eerlijke, goedwillende leden en bestuurders der E.V.C. in het gehele land, om zich achter hun Rotterdamse Kameraden te plaatsen en hun beweging van bederf en vernieling te redden.

In "De Waarheid" van 10 Maart wordt melding gemaakt, dat de landelijke leiding der E.V.C. had medegedeeld, dat het hier een kleine groep scheurmakers betreft, die reeds lang bezig is de E.V.C. te ondermijnen, doch tevens werd verklaard, dat het hoofdbestuur der E.V.C. spoedig een afdoend antwoord op dit optreden zal geven.

Het gebeuren in de Maasstad staat niet alleen. Ook uit andere plaatsen in het land kwamen berichten van merkbare oppositie in de E.V.C. binnen.

Zo verklaarde een bestuurslid van de plaatselijke E.V.C.-afdeling te Emmer-Compascuum reeds in November 1947, dat de communisten de E.V.C. tot een algehele communistische organisatie trachten te maken. De overige plaatselijke bestuursleden, allen meest vrije socialisten of anarchisten, zouden trachten dit tegen te gaan.

Ook te Arnhem verzetten zich de niet-communisten tegen het drastische optreden van het C.P.N.-hoofdbestuur.

Einde Februari 1948 werd te Arnhem aan alle leden van de bedrijfsgroep Bouwvakken der E.V.C. een circulaire verzonden, getekend door de geschorste plaatselijk voorzitter A.J.F. JAGERS, waarin het standpunt van de tegenstanders van het C.P.N.-geknoei wordt belicht. Na te hebben herinnerd aan de zuiveringsactie onder Bouwvakken te Rotterdam vorig jaar Februari, en de gang van zaken in de landelijke bedrijfsgroep te hebben uiteen gezet, werd daarin het C.P.N. optreden in de plaatselijke E.V.C.-afdeling sterk aangevallen en aan de kaak gesteld. De circulaire besloot met een opwekking zich door dit alles er niet toe te laten bewegen om de E.V.C. maar vaarwel te zeggen. "De E.V.C. is van ons, die laten we niet tot een politiek instrument van de C.P.N. maken".

De arbeiders worden opgeroepen een vast gesloten front te maken tegen de "liquidateurs in eigen rijen".

De tweedracht in Rotterdam werd geaccentueerd in een openbare vergadering van het C.P.N.-district aldaar (1-3-'48). De inleider Johan Heinrich van BORK, Amsterdam, sprak daar speciaal voor de havenarbeiders, die slechts in gering aantal (50) waren opgekomen.

Van Bork hekelde de houding van Anton van den Berg, die op 1 Mei 1947 tezamen met de "verrader" Ernst Mulder (R.C.P.) in een bijeenkomst optrad en "wartaal" sprak, n.l. de federatiegedachte propageerde en heersende vermoeidheid en verwarring onder de socialisten insinueerde, terwijl zijn optreden in de Rotterdamse gemeenteraad helemaal de deur dicht deed. Volgens Van Bork is er van geen verwarring onder de socialisten sprake, want

er is maar één socialistische partij, n.l. de communistische partij, de meeste vooruitstrevende en klassebewuste arbeiderspartij.

Spreker somt achtereenvolgens de anti-imperialistische krachten op in Mandsjoerije, Indonesië, Palestina, de Arabische landen, Italië, Frankrijk, Griekenland, Engeland, enz. Hij stelt daartegenover het "verrotte en verweerde" Amerika, met zijn handlangers, zoals Attlee, Bevin, Spaak, Schuman, Toon van den Berg, Jef Last enz. Ook de derde weg, het plan Churchill met "Bevin als Gauleiter" - door Van den Berg voorgedragen in de Rotterdamse gemeenteraad gepropageerd - biedt geen uitkomst. De communistische spreker noemde A.v.d.Berg en L.v.Os renegaten à la Frenay en van Burink in het verleden.

Van de gelegenheid tot debat, maakte Anton van den Berg, gebruik. Ofschoon hij zeide niet te willen debatteren, aangezien volgens hem, een eerste voorwaarde daarvoor, "goede trouw", op deze vergadering toch geheel ontbrak, wilde hij zich wel verweeren, onder andere tegen de aantijging het Plan-Marshall te hebben verdedigd op een federalistische vergadering, zoals in "De Waarheid" (A'damsco ed.) was vermeld. Dit zou nimmer het geval zijn geweest, doch wel zeide spreker ervan overtuigd te zijn, dat West-Europa moest worden geholpen, hetzij door Rusland, hetzij door Amerika, doch er zouden geen politieke voorwaarden aan mogen worden verbonden. Van den Berg meende, dat de nederlaagstemming onder de arbeiders toch wel bleek uit het geringe aantal bezoekers op deze vergadering. Spreker behandelde dan de poging van de C.P.N.-leiding in de E.V.C. om tot fusie met het N.V.V. te geraken. Voor deze eenheid moest alles worden opgeofferd, o.a. mochten geen stakingen gepropageerd worden. Een man als Dirk van Vliet, verklaarde toen zelfs bereid te zijn met de Paus gearmd te lopen, als het partijbelang daarmee goddiend kon worden. De Rotterdamse havenarbeiders lusten een dergelijke eenheid niet. Zij zijn, aldus spreker, nog niet vergeten, dat zowel Van Os als Van den Berg herhaaldelijk tijdens de havenstaking door Paul de Groot en consorten ter verantwoording werden geroepen en dat hun de eis werd gesteld, dat de staking moest worden opgeheven. Van Bork moest daarom wat voorzigtiger zijn in zijn uitlatingen.

Van den Berg besloot niet te zeggen, dat deze avond een bewuste poging demonstreerde om een wig te drijven tussen de havenarbeiders, teneinde de E.V.C. tot een instrument te maken in handen der C.P.N.

VII. ALGEMEEN NEDERLANDS JEUGD VERBOND (A.N.J.V.).

Het A.N.J.V. legt de laatste maanden slechts matige activiteit naar buiten aan de dag. In het maandblad "EEN" wordt op de gebruikelijke wijze gefulmineerd tegen de Regering en het regeringsbeleid. In het Maartnummer bevat het hoofdartikel deze noot:

"De Nederlandse jeugdpers heeft nooit veel reden tot vreugde over regeringsmaatregelen gehad. Men behoeft de foto's van Minister Beel maar te bezien om met 80% zekerheid te weten, dat, als een Minister-President zo kan kijken, er uit de boezem van zijn kabinet voor frisse jonge mensen niet veel goeds kan komen".

Deze ontboezeming houdt kennelijk verband met een bijdrage in "De Waarheid" (1-3-'48) met betrekking op het "Nederlands Verbond van Werkersjeugd".

Van de zijde van het A.N.J.V. schreef men het blad: "Een jaar geleden ontving het A.N.J.V. op zijn subsidieaanvraag bij het Ministerie van O.K.en W. een afwijzend antwoord. En het A.N.J.V. kreeg geen cent. Thans heeft het Verbond van Werkersjeugd de bij het A.N.J.V. aangesloten kinderorganisatie van 8-16 jaar een aanvraag ingediend. En het antwoord, na meer dan twee maanden ontvangen, luidt: Naar aanleiding van Uw verzoek om Rijkssubsidie moet ik U mededelen, dat er voor mij geen aanleiding is om ten aanzien van de subsidieverlening aan Uw Verbond een andere gedragslijn te volgen dan die, welke werd aangenomen ten opzichte van het Alg.Ned.Jeugdverbond, waarbij Uw Verbond federatief is aangesloten. Ik moet dan ook op Uw verzoek afwijzend beslissen".

W.g. Jos Gielen.

De rijke Katholieke jeugdorganisaties krijgen scheppen geld voor hun werk. De arbeidersjeugdorganisatie bij uitstek, die haar werk onder de kinderen moet verrichten met het geld van de lage contributies en wat donaties van een kwartje per maand, krijgt niets. Over cultureel beleid gesproken".

Tot zover dit ingezonden stuk. Officieel werd van het bestaan van het vermelde "Nederlands Verbond van Werkersjeugd" mededeling gedaan bij de Leninherdenking van het district Utrecht der C.P.N. op 22 Januari j.l. De afdeling Utrecht belegde op 1 Februari 1948 een filmochtend, welke werd bijgewoond door omstreeks 100 personen, merendeels arbeidersjeugd. O.m. werd een Russische film vertoond. De Sovjet-film "Meiparade 1947" bleek niet te zijn aangekomen, waarom "Gullivers reizen" werd gedraaid. De leiding van het Nederlands Verbond van Werkersjeugd, stamt, voor wat Utrecht aangaat, uit communistische milieu's. Van activiteit elders is nog niet gebleken.

Tijdens een bonte avond van het A.N.J.V. in het district Rotterdam (14-2-'48) kwam uit de toespraak van de hoofdbestuurder N.LUIRINK naar voren, dat de voorkuur van deze jeugdorganisatie uitgaat naar het links-extremisme. "Onze A.N.J.V.-jeugd" had zich uitstekend gewoerd bij de opbouw in Joegoslavië". "De wereld", zo betoogde Nick Luirink, "is in twee kampen verdeeld, maar het A.N.J.V. weet aan welke zijde het moet staan en laat zich het recht niet ontzeggen in de strijd mede te doen en zal de strijd in Griekenland, waar de jeugd met wapens in de hand strijdt tegen het fascisme, met alle ten dienste staande middelen steunen".

In het Maartnummer van "EEN" is een grote "E.P.O.N.-foto, afgestaan door de Wereldfederatie van Democratische Jeugd", gereproduceerd met het bijschrift "Zo foltert men je Griekse kameraad! Maar bedenkt dit: zweep en brandijzer zijn van Amerikaanse makelij!". De foto toont een jonge vrouw met, naar het lijkt, sporen van bloedige mishandeling op de rug.

Verder worden in "EEN" 3 eisen gesteld: "Een groot versterkt A.N.J.V. zal in het komende jaar zijn activiteit richten op de volgende drie eisen:

3 weken betaalde vacantie!
Gelijk loon voor gelijke arbeider!
De troepen terug!

VIII. NEDERLANDSE VROUWENBEWEGING (N.V.B.).

De N.V.B. zal dit jaar haar landdag te Hilversum houden; tevens is het algemeen congres van deze mantelorganisatie der C.P.N. bepaald op 24 en 25 April te Amsterdam. De politieke en sociale gedragingen van deze groepering hebben telkens opnieuw aangetoond, dat zij vaart in het kielzog van de communistische propaganda.

Een der bestuursleden van deze Nederlandse Vrouwenbeweging, Mevr. Dr. L. WILDSCHUT-HOEKENDIJK, Amsterdam, sprak onlangs voor de afdeling Putten. Alhoewel de N.V.B. nog maar kort bestond, zou volgens haar het aantal toegetreden leden in Nederland de achtduizend reeds gepasseerd zijn. Desgevraagd antwoordde inleidster, dat de N.V.B. niet communistisch is, doch volgens de statuten een beweging voor harmonische samenleving, waarbij een ieder zich, ongeacht welke politieke richting zij ook is toegedaan, kan aansluiten. De N.V.B. streed voor een nieuwe, eerlijke maatschappij. Dat de Nederlandse Vrouwenbeweging de naam had communistisch te zijn, kwam, volgens haar, omdat zij, evenals de communisten, streed voor terugtrekking van onze soldaten uit Indonesië en indertijd tegen de politieke actie was. Inleidster was, volgens haar zeggen, geen communiste, maar toch was zij de communisten dankbaar voor hun strijd in deze. Wij zijn, zo riep Mevr. Wildschut-Hoekendijk, voor opbouw, doch niet voor afbraak. Haar man (zij is domineesvrouw) correspondeerde, blijkens haar toespraak, nog al veel met soldaten in Indonesië. Velen van hen hadden geschreven, dat Nederland beter landbouw-werktuigen en ingenieurs kon sturen dan geweren en munitie.

Deze wijze van voorlichting, waarvan wellicht ten overvloede bovenstaande saamvatting is gegeven, toont zo ongeveer aan, in welke sfeer deze vrouwenorganisatie de brandende problemen wil benaderen.

Ook in economisch opzicht sluit de N.V.B. zich aan bij de doorgaans scherpe en eenzijdige critiek door uiterst-linkse politieke groeperingen op het overheidsbeleid uitgeoefend.

Inzake de troepenuitzendingen naar Indonesië trekt de laatste tijd een andere activiteit de aandacht, waarvan tot nu toe is komen vast te staan, dat ze geen bewust politiek-extreem karakter draagt. In de drie noordelijke provinciën des lands, met als uitgangspunt enkele gemeenten op de Hondsrug in Drente, is de laatste weken geageerd tegen een langduriger, dan aanvankelijk bepaald verblijf van Nederlandse dienstplichtigen in Indonesië. De hiervoor ijverende "Comité's tegen verlenging van de dienstplicht" (bedoeld wordt diensttijd) zijn in hoofdzaak gevormd op initiatief van enige lieden, die ijveren voor een maximum diensttijd van twee jaren, met dien verstande, dat zo nodig een half jaar in Nederland en anderhalf jaar in Indonesië wordt gediend. In enkele bijeenkomsten ter installatie van deze plaatselijke comité's van actie werd geïnformeerd naar de herkomst van dit initiatief en waarom deze zaak niet geloid werd via de "Band Nederland-Indië". De interpellant achtte een stap van die organisatie juister dan het ageren van een of andere protestcommissie.

Een der initiatiefnemers, de onderwijzer G. HOF, te Zuid-Laren, deelde tijdens een openbare protestvergadering te Assen (11-2-'48) mede, dat alarmerende berichten in pers en radio

over een mogelijke verlenging van dienstdiensttijd oorzaak waren geweest van de gedachte, dat tegen deze verlenging iets gedaan moest worden. Alle ouders, vrouwen of meisjes, die hun zoon, man of verloofde in Indië hebben, zijn direct belanghebbenden. Dit denkbeeld was, volgens Hof, thans uitgewerkt. Via talrijke plaatselijke comités diende men te komen tot een provinciaal comité te Assen. Vervolgens moesten van het centrum Assen uit de andere provinciën worden bewerkt, teneinde zodoende een massale aandrang op de Regering te kunnen uitoefenen, opdat van het regeringsplan niets zou terecht komen. Uit Hof's verdere mededelingen bleek, dat men er in geslaagd was de provinciale comités te Assen en Groningen te stichten en dat Leeuwarden in voorbereiding was.

"Zolang de Tweede Kamer het wetsontwerp om de dienstdiensttijd op 2½ jaar te brengen nog niet heeft aangenomen, hebben we nog een kans het tegen te houden", aldus vorengenoemde Hof. Ook in deze vergadering te Assen werd door enkelen verwezen naar de "Band Nederland-Indië". Hof antwoordde dienaangaande: "De Band zegt vast: "Dat is ongewenst, niet aan meedoen". Ik zeg echter, jullie moeten die Band van het tegendeel overtuigen". Spreker erkende, dat de troepen belangrijk werk in Indië doen. "Dit comité", zo verklaarde hij alsnog, "behoeft er geen eer mee in te leggen. Als we onze jongens maar weer terug krijgen. Wanneer de Regering echter zegt, dat het niet kan, dan zal ik misschien als een gestrikt konijn wel wat tegenspartelen, maar ik zal me er bij neerleggen. Als verlenging van dienst inderdaad nodig is, dan zullen wij het slikken".

De actie is inmiddels ook verspreid in de provincie Overijssel. Het betreft hier blijkbaar geen anti-militaristische bedrijvigheid. Vorengemelde Hof, die geschotst wordt als een idealist, is van democratisch-socialistischen huize. Een tweede op de voorgrond tredende initiatiefnemer is H. ZOETEBIER, te Vries.

Deze actie verdient echter aandacht, omdat ze, gezien haar karakter, aantrekkingskracht zou kunnen vertonen op links-radicalen elementen.

Aan de bevoegde instanties is gebleken, dat van de troepen uit het Noorden des lands een zeker percentage zich onttrekt aan inscheping naar Indonesië. Speciaal Drente, dat dun bevolkt is, vertoont t.a.v. deze deserties een ongunstiger beeld dan de andere gewesten. Enerzijds kan het vrij hoge percentage communistische stemmen, dat in enige gebieden in Drente werd uitgebracht, een aanwijzing geven, anderzijds zou het karakter van de streekbevolking (honkvastheid, minder voortvarendheid en ondernemingslust) een verklaring kunnen leveren voor het hiervoren gesignaleerde verschijnsel.

Specifieke godsdienstige secten, met een nadrukkelijk anti-militaristisch karakter, oefenen ten deze ook invloed uit. Voor Groningen, dat na Drente de meeste achterblijvers heeft, wordt aangenomen, dat het aantal op de communisten uitgebrachte stemmen dit verschijnsel meer direct heeft beïnvloed. De Zuid-Oosthoek van Friesland, van oudsher radicaal in politiek opzicht ingesteld, levert vooral kandidaten, die zich onttrekken aan de dienstplicht. Godsdienstige secten en communistische voorkeur zijn mede-bepalende factoren in dit gewest.

Geconcludeerd wordt, dat de meeste achterblijvers stammen uit die oorden, waar de C.P.N. de beste stemsuccessen heeft behaald. Niet gebleken is, dat desertie rechtstreeks werd gepropageerd vanuit enig centrum in het Noorden des lands.

IX. LANDELIJKE VERENIGING NEDERLAND-U.S.S.R.

In aansluiting op het reeds berichte betreffende de Landelijke Vereniging Nederland-U.S.S.R. in de Maandoverzichten no's. 7, 9 en 11 van 1947, kan vermeld worden, dat aan de vereniging een bibliotheek ter beschikking zou staan van 400 Russische werken en dat plannen in de maak zouden zijn om te komen tot het geven van clublessen in de Russische taal.

Er zijn gegronde aanwijzingen om de verrichtingen van deze landelijke vereniging en de al dan niet bij haar aangesloten plaatselijke organisaties of afdelingen van dien aard met aandacht te blijven volgen. Uit de gedragingen van de leiders blijkt een eenzijdige voorkeur voor de Sovjet-Russische ideologie. Als communistische mantelorganisatie tracht de vereniging dit zoveel doenlijk te verheimelijken, doch het eenzijdig propagandistisch karakter van de acties spreekt wel duidelijk, niet het minst uit het maandblad "NU" en uit de wijze waarop gereageerd wordt op richtlijnen van elders. De Landelijke Vereniging Nederland-U.S.S.R. zoekt het kennelijk niet in de hoeveelheid maar in de hoedanigheid van haar leden. Bepaalde tekenen duiden erop, dat vooral aansluiting van intellectuelen ter vorming van een selecte kern van grote betekenis wordt geacht voor de doeleinden dezer vereniging. Op het groeperen van dezulken komt het, naar het schijnt, meer aan dan op het werven van een groot aantal "kwartjesleden". Men ontkomt niet aan de indruk, dat de afdeling Den Haag er thans op uit is de boventoon te gaan voeren in de landelijke vereniging. In hoeverre dit haar, mede met een beroep op prioriteit t.a.v. ledental, diplomatische contacten, waardige representatie e.d. zal gelukken, dient te worden afgewacht. In elk geval beschikt deze groepering over krachten, die als crypto-communisten een niet te onderschatten rol kunnen spelen. In Frankrijk bestaat een vereniging, welke volkomen overeenstemt met de in Nederland bestaande "Nederland-U.S.S.R.". Deze acht men buitengewoon gevaarlijk, daar zij een broedplaats is voor figuren, die niet in de C.P.N. zitting hebben, doch eventueel later een niet onbedenklijke rol zouden kunnen vervullen. België heeft eveneens zijn "Amitiés", welke ijveren voor de belangen van de zeer bewonderde Russische "grote broer".

De te Groningen gevestigde vereniging "Nederland-Rusland" heeft besloten een fusie aan te gaan met "Nederland-U.S.S.R.". Er deden zich bij deze wijziging geen opvallende mutaties in het bestuur voor. Slechts één bestuurslid is afgetreden, maar heeft medewerking toegezegd. Het huidige bestuur is van mening, dat het de politiek buiten de vereniging kan houden. Het wil bewerkstelligen, dat de vereniging uitsluitend op culturele basis zal verder werken. De fusie heeft in Groningen zeer weinig bedankjes als lid veroorzaakt.

X. VERTONING VAN RUSSISCHE FILMS.

De productie van Sovjet-Russische films, bestemd voor de export, heeft vooral propagandistische bedoelingen. Het zijn inzonderheid de korte documentaires, die de interesse van de wetenschapsbeoefenaars in den vreemde beogen te trekken. Zo worden films op medisch gebied in Nederland gebracht, welke bedoeld zijn om in universitaire en andere grote bevolkingscentra

te worden vertoond. De elders in dit Overzicht vermelde "Landelijke Vereniging Nederland-U.S.S.R." fungeert hierbij als intermediair. In hoeverre zij de vruchten hoopt te plukken van de propagandistische kracht dezer documentaires (ledenwerving in intellectuele kring) is een open vraag.

Het is opmerkelijk, dat de laatste tijd in sommige filmtheaters korte filmpjes van voorlichtende aard over het leven en werken in de Sovjet-Unie in de gewone voorprogramma's rouleren (o.a. in een Haagse bioscoop). De Russen zelf hebben voor deze kwestie de nodige interesse getoond. Het importbureau voor Russische films in Nederland staat onder leiding van een onderdaan der Sovjet-Unie.

Er zijn drie filmverhuurinstanties, die ieder voor zich een bepaald genre van de Sovjet-Russische film in omloop brengen, te weten Filmex, Monopole en de filmdienst van Radio Werkend Nederland.

Filmex levert producten zonder een opvallende tendenz tot het propageren van communistische denkbeelden. Titels: Stalingrad, Achter de Oeral, Eén dag in de Sovjet-Unie, De Regenboog, Soya, Nr.217, Avontuur in Bochara, Sportparade, De Stenen Bloem, Opdat het nooit vergeten wordt, (alsmede een aantal z.g. "shorts"-korte films).

Bij de films, door Monopole verhuurd, komt de propaganda wat meer om de hoek kijken. Titels: Papanin, Peter de Grote, De Jeugd van Maxim Gorki, 1 Mei-parade, Natacha, De Partisane, Nikita, Nieuwe Sportparade, Slag om Berlijn (benevens vrijwel alle sportfilms).

De filmdienst van Radio Werkend Nederland levert werk met een vaak nadrukkelijk communistisch propaganda-karakter. Verschillende van die copieën zijn smalfilms (16 m.m.) ter vertoning buiten de speciaal ingerichte filmtheaters en bioscopen. Titels: Bevrijding van Tsjecho-Slowakije, Lenin in October, Overwinningparade, Maidaneh, Wacht op mij (smalfilm), Zes uur 's avonds na de oorlog, In de bergen van Joegoslavië, Professor Mamlock, (smalfilm), De Belofte, De afgevaardigden van de Baltische vloot, District Vieborg, De Grote Ommekeer.

Een groot aantal van deze films vooral uit de derde groep (Monopole) wordt benut om vergaderingen van de C.P.N. en haar mantelorganisaties attractief te maken, vooral voor jeugdige bezoekers.

XI. COMMUNISTENBOND "SPARTACUS".

Na het December-congres van de Communistenbond "Spartacus", waarin een groot deel der discussie gewijd was aan zuiver theoretische vraagstukken van het raden-communisme, werd ook voor de buitenwacht een glimp bespeurbaar van de onderlinge meningsverschillen, welke in "Spartacus" bestaan.

Enerzijds is er een groep, die op filosofisch-revolutionaire gronden incidentele botsingen tussen de klassen onbelanrijk acht vanwege hun materialistisch karakter (stakingen). Een andere groepering, geleid door Stan Poppe, wil de revolutionaire einddoelstelling van het raden-communisme niet veronachtzamen, maar acht het voor de revolutionaire strijd onontbeerlijk, dat "Spartacus" meer contact zoekt met de arbeiders. Deze groep ziet in het aamodigen en eventueel steunen van

stakingsbewegingen een middel om het einddoel sneller te bereiken. Het weekblad "Spartacus" (28-2-1948), waarin de laatste tijd de inzichten van de groep onder leiding van Stan Poppe meer dan voorheen tot uiting komen, meldt de verschijning van het eerste nummer van "Raden-communisme", uitgave van de groep Raden-communisten in Nederland. In dat nieuwe blad ontwikkelt de tegenstrevende stroming kennelijk haar denkbeelden. Dit blijkt uit het commentaar van "Spartacus", gewijd aan een artikel "Over zelfstandige klassebewegingen". "Spartacus" verdedigt de wenselijkheid van stakingen in het raam der revolutionaire einddoelstelling, wat naar voren komt in dit citaat: "Wet de revolutionaire arbeider betreft, waar zou hij zijn kennis beter in praktijk kunnen brengen dan in de stakingen. Veronderstel, dat hij zou zeggen: Jullie beweging heeft weinig zin, het heeft alleen zin je tegen het gehele systeem der Kapitalistische ordening te verzetten en doe je dat niet, ga dan maar naar huis. De revolutionair, die de zin van de acties begrijpt, laat deze geregeld zien, al bij het begin van het verzet tegen de kapitalistische ordening, dat nu meer dan ooit bij iedere actie in het oog springt. Dit schept een mogelijkheid tot werken, dit kan de greep van anderen, die de arbeiders doeleinden voorhouden, die de hunne niet zijn, doen verlammen en de arbeider zijn eigen weg tonen".

Gedurende de laatste maanden is er in de Revolutionair-Communistische Partij (R.C.P.) zeer weinig activiteit naar buiten te bespeuren en in de gelederen van de R.C.P. wordt geklaagd, dat er van de leidinggevende personen zo weinig uitgaat. Dit duidt op een politieke vermoeidheid, welke zich eveneens vertoont in andere linkse extremistische groeperingen. De E.V.C.-vergaderingen bijvoorbeeld blijken bij herhaling een fiasco te zijn, tengevolge van de geringe opkomst der leden.

Het Paaskamp van de Vlamgroep wordt 27, 28 en 29 Maart in het Kamphuis "De Lage Vuurse" op de Hollandse Rading gehouden. De links-socialist Sam de WOLFF zal daar spreken over "Europa één". In Noordwijkerhout is van 15 t/m 17 Mei een Pinksterbuitenkamp georganiseerd; daar zal P.J. MEERTENS het onderwerp "Moderne opvattingen over misdaad en straf" behandelen.

XII. SOCIALISTISCHE WERKGEMEENSCHAP DER EUROPESE FEDERALISTEN.

De Socialistische Werkgemeenschap voor de Verenigde Socialistische Staten van Europa is onlangs naar buiten getreden met haar propaganda voor de federalistische idee, speciaal onder alle democratisch-socialistische schakeringen in Nederland. Zoals bekend onthoudt de C.P.N. zich van enigerlei sympathiebetuiging, en dit alweer op hoog bevel. Op het Kerstcongres werd Moskou's verwerping van de federale gedachte, als zijnde "reactionnair", verbreed door Paul de GROOT. De Vlam-groep blijkt wel warm te lopen voor deze federale gedachte, welke trouwens leeft onder mensen van zeer uiteenlopende levensrichting, mede van politiek zeer gematigden huize. De evengenoemde Socialistische Werkgemeenschap, gepropageerd in "De Vlam", toont als con-

tact-adressen uiterst-links gerichte personen o.m. Anton van den BERG en Marie de JONG-LAGERWAARD. Frits KIEF, Jef LAST en andere links-politieke figuren treden daarnevens voor het voetlicht.

In Vrije Socialisten-kring werd deze federale actie in zoverre ondersteund, dat een uitvoerige oproep tot medewerking in het weekblad "Socialisme van onder op" (1-2-'48), werd afgedrukt, doch dit ging gepaard met een kritisch afwijzend commentaar. Daarin wordt de mening geuit, dat de voorstanders van een blokvorming der Verenigde Staten van Europa op de verkeerde weg zijn. Het wordt gevaarlijk genoemd, de illusie te wekken, dat de Verenigde Staten van Europa de democratie zouden kunnen redden om dan aldus te besluiten:

"Reëel is het om vast te stellen dat "de horizontale scheidingslijnen (die tussen de bezitters der grondstoffen en productiemiddelen en de niet-bezitter) in het algemeen belangrijker zijn dan de verticale (nationaal-geografische) en dus alle krachten geconcentreerd moeten worden op het doen verdwijnen van deze scheidingslijnen. Taak van iedere socialist is om daarna mede te werken. En reëel-socialistische politiek zou het zijn, wanneer men nu eens eiste, dat de samenwerking met hen, die aan de andere zijde van de horizontale scheidingslijn staan, en het aanvaarden van de verantwoordelijkheid in samenwerking met deze klasse-tegenstanders binnen de nationaal-geografische grenzen, zou worden verworpen. Dan zouden er mogelijkheden komen om het uitermate verzwakte kapitalisme in de landen van Europa te vernietigen, en zou een socialistisch Europa een kans krijgen".

XIII. "NEDERLANDSE VOLKS UNIE".

"De Nederlandse Volks Unie" (N.V.U.) als strijdbare organisatie (zie Overzicht No.1 - 1948, blz. 19) wordt voorgezeten door B. BOELHOUWER, voormalig propaganda-chef van Nationaal Reveil. Verder hebben in het voorlopig bestuur zitting Ir. A. J. GOUKA, J. P. ALBERS, A. de JONGE en J. van VOGELPOEL. Het "Haags Dagblad" (17-1-'48) achtte in eerste aanloop de heer Boelhouwer te behoren "tot die groep koloniale voorvechters, waaruit het Nationaal Reveil geboren werd. Zijn opvatting van de aanvankelijk van progressiviteit verdachte Dr. Van Mook en Prof. Schermerhorn wordt geschetst door zijn overtuiging, dat genoemde Nederlanders verzeleken dienen te worden met Mussert en Seyss Inquart".

Op 4 Maart j.l. stelde hetzelfde blad in de volgende be-
woordingen de vraag of Boelhouwer communist is:

"Tot nog toe hebben wij de heer B. Boelhouwer ervan verdacht, "plus Gerbrandist que Gerbrandy" te zijn. Zijn opmerkelijke dandrand, eerst in Nationaal Reveil, en thans in de alles overrompelende beweging, die Nederlandse Volks Unie heet, gaf daartoe alle aanleiding. Heden is ons gebleken, dat wij onze mening moeten herzien. Op het moment dat het Nederlandse socialisme, naar aanleiding van de Tsjecho-Slowaakse gebeurtenissen, een duidelijke scheiding trekt tussen C.P.N. en P.v.d.A., doet de heer Boelhouwer, tezamen met zijn rotgenoten, een pamflet verschijnen tegen Koos Vorrink, waarbij hij de communisten op de voortreffelijkste wijze in de kaart speelt.

Wanneer dit niet is geschied door een volslagen tekort aan begrip en politiek denkvermogen, wordt het tijd een onderzoek in te stellen naar de vraag, in hoeverre de heer Boelhouwer voor deze communistische propaganda door Moskou wordt betaald en de Nederlandse Volks Unie dus een communistische mantelorganisatie is".

Tijdens een contact-vergadering van de N.V.U. in Den Haag (19-2-'48) uitte B.Boelhouwer zich in misprijzende zin over het beleid Schermerhorn-Lieftinck. Hij releveerde de gedwongen verkoop van Amerikaanse effecten. Buitendien zou de bestaande goudvoorraad moeten worden aangesproken. "Is dit het geval, dan komt er inflatie, dat is armoede. Moskou", aldus Boelhouwer, "zal zich hierover verheugen". Na te hebben gesproken over "communistische cellenbouw" op Schiphol, zeide de voorzitter van de Nederlandse Volks Unie: "Dan is er nog een groep intellectuelen; agenten die contact zoeken met de topleiding van onze regering, hetgeen hen lukt met het gevolg, dat door deze mensen, van wie nog niet eens blijkt, dat zij in dienst zijn van Moskou, de Regering aan het lijntje wordt gehouden en zodoende geen vrijheid van handelen meer heeft. Een van deze agenten is Prof.Schermerhorn. Nu is ons doel ons hiertegen met alle middelen, die ons ten dienste staan, te verzetten door het voeren van actie. Ons embleem bestaat, zoals U ziet, uit drie gebundelde pijlen, voorstellende: Organisatie, Unificatie en Demonstratie op een wit veld, waar omheen een rode rand en daarboven geplaatst de gouden kroon".

XIV. NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID.

Op een voorlichtingsavond van Rijkseenheid te Amersfoort (13-2-1948), bijgewoond door 400 personen (zaalcapaciteit 525) nam Ch.J.M.M. WELTER, oud-Minister van Koloniën, o.m. stelling tegen de opmerking van Minister-President Beel ten aanzien van "de rechte oppositie". "Ik kom daartegen op", zeide spreker. "Ik protesteer, dat wij op één lijn worden gesteld met de linkse extremisten. Dat is geen taal voor een Minister-President. Wil Beel soms aan het hoofd van de politie optrekken naar de huizen van Professor Gerbrandy of mij, in plaats van naar Djokja? Niemand kan ons beletten in vrijheid te spreken, indien wij binnen de perken blijven van de wet". De K.V.P. zou, volgens Welter, de "angst" hebben voor de communisten en de Partij van de Arbeid en daarom zou zij samengaan met de laatste om de arbeiders achter zich te houden. De rede van de Koningin getuigde, naar sprekers inzicht, van een gemis aan psychologisch inzicht. Spreker protesteerde vervolgens tegen de gedragingen van de Regering in de Kamer. "Wij zijn gebonden aan de wet en hebben geen bedreigingen te accepteren van wie ook. De regering heeft zelf toegegeven, dat de Republiek een roversnest enz. was; nu pappen zij aan met onze vijanden. Maar houdt vast, steunt ons, de eenheid van ons Rijk moet behouden blijven. Ik weiger te geloven, dat ons volk zo ten onder gaat. Mochten er, zo vervolgde oud-Minister Welter, onder U hier in de zaal agenten van de veiligheidsdienst aanwezig zijn, ik weet dat er zijn, laten zij dan goed luisteren en het goed overbrengen. "Ik zeg U, blijft altijd binnen de grenzen van wet en orde, laat deze nooit los, want het hanteren van de revolutie is een tweezijdig zwaard".

Deze nadrukkelijke verklaring over de anti-revolutionaire gezindheid is blijkbaar door de heer Welter afgelegd bij wijze van rectificatie van het in de pers weergegeven woord, door andere vooraanstaande woordvoerders van Handhaving Rijks-eenheid onlangs gesproken (zie Overzicht No.1 - 1948 blz.15 en 16).

XV. STUDENTENMANIFESTATIES.

Op de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije is door uiteenlopende groepen der Nederlandse bevolking gereageerd. Met uitzondering van de C.P.N., die in enige bijeenkomsten haar warme bijval uitte met het verslaan der "reactie" in genoemd land, zijn de meeste dezer vergaderingen bedoeld als een protest tegen de aanranding van de staatkundige en persoonlijke vrijheid. Dit verzet is spontaan geuit in studentenkringen, die zich voordien naar buiten niet hebben uitgelaten over politieke problemen. De eerste massale betoging werd in Utrecht gehouden en droeg het karakter van solidariteit met de Tsjechische vertegenwoordigers der wetenschap en de studentenmaatschappij. Men is voornemens aan eventuele ballingen morele en stoffelijke steun te bieden, zodat zij hun werk en studie kunnen voortzetten, resp. voltoeien. De Nijmeegse studenten gingen verder en eisten in een protestvergadering onder leiding van "Vox Carolina" opheffing van de C.P.N. Op deze betogingen komen wij naar aanleiding van een beschouwing over de studentenorganisaties, in een volgend Overzicht nader terug.

XVI. INDONESIË.

Er is hier te lande geen kwestie, welke de gemoederen zozeer in beweging houdt als de Indische. Op vergaderingen, in de pers, in pamfletten en via de radio laten vooral de oppositionele groepen niets onbeproefd om de bevolking te doordringen van het volkomen foutieve en mislukte beleid van de Nederlandse Regering. Verscherping in de uitingen was waarneembaar na bekendmaking van de te Batavia tussen de Nederlandse en Republikeinse delegaties ondertekende overeenkomst (17 Januari) en meer nog na de redevoering van H.M. de Koningin (3 Februari). De op de "Renville" ondertekende overeenkomst gaf de communisten aanleiding te verklaren, dat de Republiek de nederlaag geleden had, de rechtse oppositionele groeperingen buiten het parlement onderstreepten in vaak felle bewoordingen hun oordeel, dat het Koninkrijk uiteengescheurd wordt. De door de delegaties te Batavia aanvaarde richtlijnen (zes punten) voor de verdere besprekingen, zijn voor de oppositie volkomen onbevredigend en de Commissie van Goede Diensten wordt bij de niet spaarzame critieken, waarbij het sentiment ook een rol speelt, aangemerkt als de Commissie van Kwade Diensten.

In verband met de propaganda tegen het Regeringsbeleid, die naar het zich laat aanzien nog in heftigheid zal kunnen toonemen, schijnt het aanbevelenswaard voor oriëntering vorenbedoelde zes punten (bedoeld als beginselen bij de verdere politieke besprekingen op Java) hier te laten volgen.

1. Tot aan de overdracht t.z.t. van de soevereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië, zal de soevereiniteit voor geheel Nederlands-Indië aan het Koninkrijk der Nederlanden blijven. Na vorming der Verenigde Staten van Indonesië zullen deze een soevereine en onafhankelijke staat vormen in gelijk deelgenootschap met het Koninkrijk der Nederlanden in de Nederlands-Indonesische Unie, aan het hoofd waarvan de Koning der Nederlanden zal staan. De status van de Republiek Indonesië zal die zijn van een staat binnen de Verenigde Staten van Indonesië.
2. In iedere voorlopige federatieve regering, voorafgaande aan de definitieve constitutie, zal aan alle staten een redelijke vertegenwoordiging worden geboden.
3. Ieder der partijen kan verzoeken, dat de diensten der Commissie voor Goede Diensten worden voortgezet voor het verlenen van steun bij het oplossen van geschillen tussen beide partijen, die betrekking hebben op de politieke overeenkomst en die gedurende het overgangstijdperk zouden kunnen ontstaan.
4. Binnen een periode van niet minder dan zes maanden of meer dan een jaar na het sluiten van deze overeenkomst zal een plebisciet worden gehouden om vast te stellen of de bevolking van de verschillende gebieden van Java, Sumatra en Madoera haar gebieden deel willen doen uitmaken van de Republiek Indonesia of van een andere staat binnen het grondgebied van de V.S.I.
De mogelijkheid blijft open, dat beide partijen overeenkomen, dat een andere methode voor het bepalen van de volkswil gebruikt zal worden in plaats van een plebisciet.
5. Na het vaststellen van de grenzen der staten zal een constituerende vergadering op democratische wijze worden bijeengeroepen om een constitutie op te stellen voor de V.S.I. De vertegenwoordiging der verschillende staten in de vergadering zal in proportie zijn tot de bevolking.
6. Mocht een der staten beslissen niet over te gaan tot ratificatie van de constitutie en wensen in overeenstemming met de beginselen van de art. 3 en 4 van de overeenkomst van Linggadjati te onderhandelen over een speciaal verband met de V.S.I. en het Koninkrijk der Nederlanden, dan zal geen der partijen daartegen bezwaar maken.

De overeenkomst heeft ook in de Republiek het politiek gebeuren beïnvloed. De Masjoemi (de Mohammedaans-godsdiensstige partij) heeft het beleid der Republikeinse delegatie afgekeurd en dit heeft er toe geleid, dat de Masjoemi-leden uit het Republikeinse kabinet traden. Sedert is het Kabinet Hatta opgetreden, waarin de Masjoemi weer is opgenomen, mogelijk omdat de Sajap Kiri daarin niet vertegenwoordigd is. Er heeft steeds een controverse bestaan tussen beide groeperingen. De Sajap Kiri (linker vleugel) wil in de revolutie de leiding blijven behouden, wil een machtspositie blijven innemen en staat uit dien hoofde afwijzend tegenover de eis van Masjoemi de Republikeinse Regering te doen samenstellen aan de hand van de uitslag van algemene verkiezingen. De communisten, die feitelijk in de Sajap Kiri de lakens uitdelen, gevoelen hiervoor uiteraard niets. Het is het bekende systeem; ondanks een minderheidspositie de macht in handen zien te krijgen met steun van een door propaganda rijp

gemaakte volksmassa en met het doel uiteindelijk te komen tot een Sovjetrepubliek. (De "Sajap Kiri" is sedert genaamd "Front Demokrat Rakjat", d.i.: Democratisch Volksfront).

In het dagblad "De Waarheid" is geschreven over "Een nieuw begin", naar aanleiding van de redevoering van H.M. de Koningin, waarin de nieuwe toestand in Indië als zodanig is gekenschetst. Dit nieuwe begin moet echter naar communistische opvatting zijn: volle vrijheid voor Indonesië om zijn lot in eigen handen te nemen en de staatsvorm naar de wensen van eigen volk te bepalen.

De communisten zijn het dan ook niet eens met de inhoud van de aangehaalde redevoering. De teleurstelling, dat in het Kabinet Hatta geen communisten zitting hebben, komt tot uitdrukking in de woorden van het aangehaalde artikel: "Blijkbaar hoopt men in Regeringskringen thans in het Kabinet Hatta het "middel gevonden te hebben om de republiek, zoals men dat noemt, "te saneren. Dat wil zeggen, dat men de democratische elementen "van het Indonesische volk terug denkt te kunnen dwingen en zo "het koloniale stelsel "nieuwe stijl" in geheel Indonesië weer "te herstellen".

De communistische activiteit met betrekking tot Indië vertoonde overigens over het algemeen hetzelfde beeld en geeft voor dit overzicht geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. De C.P.N. blijft op het oude aanbeeld hameren: o.m. de pro-Amerikaanse politiek van de huidige Nederlandse Regering, waaraan ook de belangen van Indonesië zijn opgeofferd.

De R.C.P. is eveneens van mening, dat de Republiek Indonesia in het nauw gedreven is en dat alleen de arbeidersmassa de Republiek kan redden, maar dan niet onder leiding van de C.P.N. In "De Tribune" is andermaal de aandacht gevestigd op de geregelde troepenverzoeken naar Indië, niet volgens een aflossingsplan maar ter vervanging van teruggekeerde militairen, die voor het leven invalide zijn geworden.

De Nederlandse Vrouwenbeweging (communistische mantelorganisatie) afd. Den Haag, belegde een matig bezochte samenkomst ten bate van het Indonesische Rode Kruis ter ondersteuning van de actie van de Vereniging "Nederland-Indonesië" (de z.g. medicamentenactie). Een negental verenigingen, alle voorstanders van een z.g. vredelievende oplossing van het Indische vraagstuk, hebben aan het organiseren der bijeenkomst medegewerkt.

"De Vlam" heeft aanstonds opgemerkt, dat de Koninklijke redevoering een dikke streep gehaald heeft door de berekeningen van de heren van Rijkseenheid en Nationaal Reveil. De reacties dezer heren - aldus "De Vlam" - waren opgewonden. Doorlopend hebben zij getracht een constitutioneel conflict uit te lokken en de suggestie te wekken, dat de Koningin eigenlijk tegenover het Regeringsbeleid stond. "De Vlam" is verder van oordeel, dat de Koningin normaal een verklaring heeft voorgelezen.

"Het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond" (A.N.J.V.) is voornemens een soldatenkrant uit te geven, waartoe adressen worden verzameld van in Indië en hier te lande aanwezige militairen om, nu "De Waarheid" voor hen verboden is, hen toch op de hoogte te kunnen houden, zoals het heet.

De vereniging "Nederland-Indonesië" heeft zich wederom tot het publiek gewend met de aansporing lid te worden . In een advertentie heet het: "Steunt de politiek van vrede en vrijheid. Er is NU iets groots te verrichten".

In het vorige Overzicht is reeds de aandacht gevestigd op de communistische invloed, die op de vereniging inwerkt. Deze advertentie schijnt dit te bevestigen.

De vereniging is gevestigd O.Z.Achterburgwal 185 te Amsterdam, het adres waar ook de "Perhimpoean Indonesia" gevestigd is. Deze organisatie staat eveneens onder communistische invloed. Verscheidene harer leden zijn lid van de C.P.N.

Het "Comité Handhaving Rijkseenheid" houdt onverflauwd en over het gehele land propagandabijeenkomsten, niet alleen in de belangrijke centra, maar ook in de kleinere plaatsen. Overal klinkt uit de mond van vrijwel dezelfde sprekers critiek over het Regeringsbeleid, voornamelijk met betrekking tot de Indische kwestie.

Ook "Nationaal Reveil" heeft enkele samenkomsten belegd, waar ongeveer dezelfde critiek op het Regeringsbeleid tot uiting is gekomen.

Het is opvallend, dat van Indonesische zijde hier te lande vrijwel niet op deze propaganda wordt gereageerd.

10 Maart 1948.

XVII. OVERZICHT DER STAKINGEN IN FEBRUARI 1948.

Zie bladzijde 31.

OVERZICHT STAKINGEN IN FEBRUARI 1948.

- 31 -

Bedrijf.	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	V o l g n o. 1 2 3 4 5 6 7 8
Bouwvakarb. op versch. objecten A'dam en omg.	EVC die tot staking opwekt, eist 25% vaste toeslag boven basisloon.	EVC stoekt, Unie tegen.	Door Unie en Coll.v. Rijksbem. wordt gezocht naar bevredigende oplossing.	1
Tricotagefabr. Röcker en Co. te Sittard.	Protest tegen terugkeer Duitse directeur der fabriek.	---	Na verdwijning directeur werk hervat.	2
Text.fabr. NV.N.J.Menko Enschede.	Eis enige arbeiders van loonsverhoging werd afgewezen.	---	Werk onder zelfde voorw.hervat; alleen bij betere prestatie meer loon.	3
Transp.arb. kolenbedr. Rotterdam.	EVC eis: garantieloon van f.50.- per week plus toeslag.	EVC stoekte, Unie tegen.	Werk hervat in afw. van resultaat bespr. Unie; EVC gebrek aan geld.	4
Text.fabr. NV.Oosterveld te Enschede.	Proteststaking tegen doorgevoerde looncorrecties op "zwarte"lonen.	EVC stoekt, Unie tegen.	Na ontslag van aantal stakers, duurt staking van EVC zijde voort.	5
Tapijtfabr. NV.C.v.d. Brink te Hilversum.	Agitatie tegen ploegenstelsel, protest tegen ontslag arbeider die weigerde in ploegverb.te werken.	EVC trachtte te bemiddelen.	Werk hervat, ontslag en ploegenstelsel bleven gehandhaafd.	6
NV.Palthe's Text.Verdelingsbedrijf te Almelo.	Sit-downproteststaking tegen aanstelling nieuwe afdelingschef.	EVC-lid stoekte.	Fabriekskern lichte zaak toe, waarna werk werd hervat.	7
D.U.W.-arbeiders te Maastricht.	Protest tegen wijze van vervoer en onvoldoende beschutting tijdens schaftijd.	---	Zaak in onderzoek genomen, werk hervat.	8

